

II
(Незаконодавни акти)

РЕГУЛАТИВИ

ДЕЛЕГИРАНА РЕГУЛАТИВА (ЕУ) бр. 2019/945 НА КОМИСИЈАТА

од 12 март 2019 година

за системи за воздухоплов без екипаж и за оператори од трети земји на системи за воздухоплов без екипаж

ЕВРОПСКАТА КОМИСИЈА,

Имајќи го предвид Договорот за функционирањето на Европската Унија,

Имајќи ја предвид Регулативата (ЕУ) бр. 2018/1139 на Европскиот парламент и на Советот од 4 јули 2018 година за заеднички правила во областа на цивилното воздухопловство и за основање на Агенција на Европската Унија за безбедност на воздухопловството, и за изменување и дополнување на регулативите (ЕЗ) бр. 2111/2005, (ЕЗ) бр. 1008/2008, (ЕУ) бр. 996/2010, (ЕУ) бр. 376/2014 и директивите 2014/30/ЕУ и 2014/53/ЕУ на Европскиот парламент и Советот, и за укинување на регулативите (ЕЗ) бр. 552/2004 и (ЕЗ) бр. 216/2008 на Европскиот парламент и Советот и Регулатива (ЕЕЗ) бр. 3922/91⁽¹⁾ на Советот, и особено членот 58 и член 61 од него,

Со оглед на тоа што:

(1) Системите за воздухоплов без екипаж (unmanned aircraft systems –UAS), чие оперирање претставува најмал ризик и кои спаѓаат во „отворена“ категорија на операции, не треба да бидат предмет на класични процедури за воздухопловна усогласеност. Можноста да се воспостави законодавство на Заедницата за усогласување, како што е наведено во став 6 на член 56 од Регулативата (ЕУ) бр. 2018/1139, треба да се искористи за тие системи за воздухоплов без екипаж. Следствено, неопходно е да се утврдат барањата што се однесуваат на ризиците што произлегуваат од работењето на тие системи за воздухоплов без екипаж, целосно земајќи го во предвид другото применливо законодавство на Унијата за усогласување.

(2) Овие барања треба да ги опфаќаат основните барања предвидени во член 55 од Регулативата (ЕУ) бр. 2018/1139, особено во врска со специфичните обележја и функционалности неопходни за ублажување на ризиците што се однесуваат на безбедноста на летот, приватноста и заштитата на личните податоци, безбедноста или животната средина, кои произлегуваат од оперирањето на овие системи за воздухоплов без екипаж.

(3) Кога производителите пласираат системи за воздухоплов без екипаж на пазарот со намера да го направат достапен за операции во „отворена“ категорија и на истата да постават ознака за

---

¹ Сл. весник L 212, 22.8.2012 година, стр. 1.

идентификација на класа, тие треба да обезбедат усогласеност на системите за воздухоплов без екипаж со барањата на таа класа.

(4) Земајќи го во предвид доброто ниво на безбедност постигнато од моделите на воздухоплови кои веќе се достапни на пазарот, соодветно е да се создаде С4 класата на системи за воздухоплов без екипаж, што не треба да подлежи на непропорционални технички барања во корист на операторите на моделите на воздухоплови.

(5) Оваа регулатива треба да важи и за системите за воздухоплов без екипаж, кои се сметаат за играчки во рамките на значењето на Директивата 2009/48/ЕЗ на Европскиот парламент и на Советот ⁽²⁾. Тие системи за воздухоплов без екипаж исто така треба да бидат во согласност со Директивата 2009/48/ЕЗ. Тој услов за усогласеност треба да се земе предвид при дефинирање на дополнителни безбедносни барања според оваа регулатива.

(6) Системите за воздухоплов без екипаж кои не се играчки според значењето на Директивата 2009/48/ЕЗ треба да бидат во согласност со релевантните основни здравствени и безбедносни барања утврдени во Директивата 2006/42/ЕЗ на Европскиот парламент и на Советот ⁽³⁾ сè додека Директивата се однесува на нив, до степен до кој здравствените и безбедносните барања не се суштински поврзани со безбедноста на летот од страна на системите за воздухоплов без екипаж. Кога тие здравствени и безбедносни барања се суштински поврзани со безбедноста на летот, треба да се применува само оваа регулатива.

(7) Директивата 2014/30/ЕУ ⁽⁴⁾ и Директивата 2014/53/ЕУ ⁽⁵⁾ на Европскиот парламент и на Советот не треба да се применуваат на воздухоплови без екипаж што се предмет на издавање на уверенија според Регулацијата (ЕУ) 2018/1139, исклучиво се наменети за воздушна употреба и наменети да бидат управувани само на фреквенциите доделени од Радио регулативите на Меѓународната унија за телекомуникации за заштитено користење во воздухопловството.

(8) Директивата 2014/53/ЕУ треба да се применува на воздухоплови без екипаж кои не се предмет на издавање на уверенија и не се наменети да бидат управувани само на фреквенциите доделени од Радио регулативите на Меѓународната унија за телекомуникации за заштитено користење во воздухопловството, доколку тие намерно испуштаат и/или примаат електромагнетни бранови заради радио комуникација и/или радиодетерминација на фреквенции под 3 000 GHz.

(9) Директивата 2014/30/ЕУ треба да се применува на воздухоплови без екипаж кои не се предмет на издавање уверенија и не се наменети да бидат оперирани само на фреквенции доделени од Радио

---

² Директива 2009/48 /ЕЗ на Европскиот парламент и на Советот од 18 јуни 2009 година за безбедноста на играчките (ОЈ L 170, 30.6.2009 година, стр. 1).

³ Директива 2006/42/ЕЗ на Европскиот парламент и на Советот од 17 мај 2006 година за машини и изменување и дополнување на Директивата 95/16 / ЕЗ (ОЈ L 157, 9.6.2006, стр. 24).

⁴ Директива 2014/30/ЕУ на Европскиот парламент и на Советот од 26 февруари 2014 година за усогласување на законите на земјите-членки во врска со електромагнетната компатибилност (ОЈ L 96, 29.3.2014, стр. 79).

⁵ Директива 2014/53/ЕУ на Европскиот парламент и на Советот од 16 април 2014 година за усогласување на законите на земјите-членки во врска со ставање на располагање на пазарот на радио опрема и укинување на Директивата 1999/5/ЕЗ (ОЈ L 153, 22.5.2014 година, стр. 62).

регулативите на Меѓународната унија за телекомуникации за заштитено користење во воздухопловството, доколку не спаѓаат во опсегот од Директивата 2014/53/EУ.

(10) Одлуката бр. 768/2008/EЗ на Европскиот парламент и на Советот ⁽⁶⁾ утврдува заеднички принципи и хоризонтални одредби наменети за примена на пласман на производи кои се предмет на релевантно секторско законодавство. Со цел да се обезбеди конзистентност со другото секторско законодавство за производите, одредбите за пласман на системите за воздухоплов без екипаж наменети да бидат управувани во „отворена“ категорија треба да се усогласат со рамката утврдена со Одлуката 768/2008/EЗ.⁽¹¹⁾ Директивата 2001/95/EЗ на Европскиот парламент и на Советот ⁽⁷⁾ е применлива на безбедносните ризици на системите за воздухоплов без екипаж сè додека нема специфични одредби со иста цел во правилата на правото на Унијата со кои се регулира безбедноста на засегнатите производи.

(12) Оваа регулатива треба да се применува на сите форми на набавка, вклучувајќи и продажба на далечина.

(13) Земјите членки треба да ги преземат неопходните чекори за да осигурат дека системите за воздухоплов без екипаж наменети да бидат управувани во „отворената“ категорија ќе бидат ставени на пазарот и пуштени во употреба само доколку не го загрозуваат здравјето и безбедноста на лицата, домашните животни или имотот, кога нормално се користат.

(14) Со цел да им се обезбеди на граѓаните високо ниво на заштита на животната средина, потребно е да се ограничат емисиите на бучава во најголема можна мерка. Звучните ограничувања на моќноста што се применуваат на системите за воздухоплов без екипаж наменети да бидат управувани во „отворената“ категоријата може да бидат прегледани на крајот на преодните периоди како што е дефинирано во Регулацијата за спроведување на Комисијата (ЕУ) 2019/947 ⁽⁸⁾.

(15) Треба да се посвети посебно внимание за да се обезбеди усогласеност на производите во контекст на зголемување на е-трговија. За таа цел, земјите членки треба да бидат охрабрани да се стремат кон соработка со надлежните органи во трети земји и да развиваат соработка помеѓу органите за надзор на пазарот и царинските органи. Органите за надзор на пазарот треба да ги користат, кога е можно, постапките за „известување и дејствување“ и да воспостават соработка со нивните национални органи надлежни за спроведување на Директивата 2000/31/EЗ на Европскиот парламент и на Советот ⁽⁹⁾. Тие треба да воспостават блиски контакти што овозможуваат брз одговор со клучните посредници кои обезбедуваат хостинг услуги за производите што се продаваат преку Интернет.

---

⁶ Одлука бр. 768/2008/EЗ на Европскиот парламент и на Советот од 9 јули 2008 година за заедничка рамка за пласман на производи и укинување на Одлуката 93/465/ЕЕЗ на Советот (ОЈ L 218, 13.8.2008 година, стр. 82).

⁷ Директива 2001/95/EЗ на Европскиот парламент и на Советот од 3 декември 2001 година за општа безбедност на производот (ОЈ L 11, 15.1.2002 година, стр. 4).

⁸ Регулација за спроведување (ЕУ) 2019/947 на Комисијата од 24 мај 2019 година за правилата и процедурите за оперирањето на воздухоплови без екипаж (види страница 45 на овој Службен весник).

⁹ Директива 2000/31/EЗ на Европскиот парламент и на Советот од 8 јуни 2000 година за одредени правни аспекти на услугите на информатичкото општество, особено електронската трговија, на внатрешниот пазар („Директива за електронска трговија“) 178, 17.7.2000, стр. 1).

(16) Со цел да се обезбеди високо ниво на заштита на јавниот интерес, како што е здравствената безбедност, и за да се гарантира фер конкуренција на пазарот на Унијата, економските оператори треба да бидат одговорни за усогласеноста на системите за воздухоплов без екипаж наменети да се управуваат во „отворена“ категорија со барањата утврдени во оваа регулатива, во однос на нивните улоги во синџирот на снабдување и дистрибуција. Затоа, потребно е да се обезбеди јасна и пропорционална распределба на обврските, што одговара на улогата на секој економски оператор во синџирот на снабдување и дистрибуција.

(17) Со цел да се олесни комуникацијата меѓу економските оператори, националните власти за надзор на пазарот и потрошувачите, економските оператори кои снабдуваат или дистрибуираат системи за воздухоплов без екипаж наменети да бидат управувани во „отворена“ категорија, треба да обезбедат и адреса на веб-страница покрај поштенската адреса.

(18) Производителот, со детално познавање на процесот на дизајнирање и производство, е во најдобра позиција да ја спроведе постапката за проценка на сообразност на системите за воздухоплов без екипаж наменети да бидат управувани во „отворена“ категорија. Оттука, проценката на сообразноста треба да остане единствено обврска на производителот.

(19) Оваа регулатива треба да се применува на сите системи за воздухоплов без екипаж наменети да бидат оперирани во „отворена“ категорија што е нова за пазарот на Унијата, без разлика дали е нов систем за воздухоплов без екипаж направен од производител основан во Унијата или нов или половен систем за воздухоплов без екипаж увезен од трета земја.

(20) Неопходно е да се обезбеди дека системите за воздухоплов без екипаж од трети земји кои влегуваат на пазарот на Унијата се во согласност со барањата на оваа регулатива ако се наменети да бидат оперирани во „отворена“ категорија. Особено, треба да се обезбеди дека производителите спроведуваат соодветни процедури за проценка на сообразност. Затоа, треба да се обезбеди одредба за увозниците за да се осигурат дека системите за воздухоплов без екипаж што тие го пласираат на пазарот се во согласност со барањата на оваа регулатива и дека тие не ги пласираат на пазарот системите за воздухоплов без екипаж кои не се во согласност со овие барања или претставуваат ризик. Исто така, треба да се обезбеди одредба за увозниците за да се осигурат дека се спроведени процедурите за проценка на сообразност и дека ознаката СЕ и техничката документација изготвени од производителите се достапни за проверка од надлежните национални органи.

(21) Дистрибутерот кој прави системи за воздухоплов без екипаж наменети да се управуваат во „отворена“ категоријата достапни на пазарот, треба да дејствува со должно внимание за да обезбеди дека неговото ракување со производот не влијае негативно на неговата усогласеност. И увозниците и дистрибутерите се очекува да постапуваат со должно внимание во однос на барањата што се применуваат при пласирање или правење производи достапни на пазарот.

(22) При пласирање на пазарот на систем за воздухоплов без екипаж наменет да се управува во „отворена“ категорија, секој увозник треба да го наведе на системот за воздухоплов без екипаж своето име, регистрираното трговско име или регистрираната трговска марка и адресата на која може биде контактиран. Треба да се обезбедат исклучоци за случаи кога големината на системот за воздухоплов без екипаж не го дозволува тоа. Ова вклучува случаи кога увозникот би морал да ја отвори амбалажата за да ги стави своето име и адреса на системот за воздухоплов без екипаж.

---

(23) Секој економски оператор што пласира систем за воздухоплов без екипаж наменет да се управува во „отворена“ категорија на пазарот под свое име или трговска марка, или модифицира систем за воздухоплов без екипаж наменет да се управува во „отворена“ категорија на таков начин што може да влијае на усогласеноста со применливите барања, треба да се смета дека е производител и треба да ги преземе обврските на производителот.

(24) Дистрибутерите и увозниците, кои се близу до местото на пазарот, треба да бидат вклучени во задачите за надзор на пазарот извршени од надлежните национални власти и треба да бидат подготвени да учествуваат активно, обезбедувајќи им ги на овие органи сите потребни информации во врска со системите за воздухоплов без екипаж наменети да бидат управувани во „отворена“ категорија.

(25) Обезбедувањето на следливост на системот за воздухоплов без екипаж наменет да се управува во „отворена“ категорија во целиот синџир на снабдување помага да се направи надзор на пазарот поедноставно и поефикасно. Ефикасен систем за следливост ја олеснува задачата на властите за надзор на пазарот за пронаоѓање на економски оператори кои ги прават достапни на пазарот неусогласени системи за воздухоплов без екипаж.

(26) Оваа регулатива треба да биде ограничена на утврдување на основните барања. Со цел да се олесни проценката на сообразноста на системите за воздухоплов без екипаж наменети да бидат управувани во „отворена“ категоријата со тие барања, потребно е да се предвиди претпоставка за сообразност за производите, кои се во согласност со хармонизираните стандарди што се усвоени во согласност со регулативата (ЕУ) бр. 1025/2012 на Европскиот парламент и на Советот ⁽¹⁰⁾ со цел утврдување детални технички спецификации на тие барања.

(27) Основните барања што се применуваат на системите за воздухоплов без екипаж наменети да бидат оперирани во „отворена“ категорија треба да бидат формулирани доволно прецизно за да се создадат законски обврзувачки обврски. Тие треба да бидат формулирани така што ќе овозможат проценка на сообразноста со нив дури и во отсуство на хармонизирани стандарди или кога производителот избира да не примени хармонизиран стандард.

(28) Регуллативата (ЕУ) бр. 1025/2012 предвидува постапка за приговори на хармонизирани стандарди кога тие стандарди не ги задоволуваат целосно барањата на законодавството за усогласување што се применливи на системите за воздухоплов без екипаж наменети да бидат оперирани во „отворена“ категорија според оваа регулатива. Оваа постапка треба да се применува кога е соодветно во однос на стандардите што се објавени во Службен весник, како да се предвидува претпоставка за сообразност со барањата утврдени во оваа регулатива.

(29) За да им се овозможи на економските оператори да демонстрираат и на надлежните органи да обезбедат дека системите за воздухоплов без екипаж наменети да бидат оперирани во „отворена“ категоријата што се достапни на пазарот ги исполнуваат основните барања, неопходно е да се

---

¹⁰ Регуллатива (ЕУ) бр. 1025/2012 на Европскиот парламент и на Советот од 25 октомври 2012 година за европска стандардизација, за изменување и дополнување на Директивите на Советот 89/686/ЕЕЗ и 93/15/ЕЕЗ и Директивите 94/9/ЕЗ, 94/25/ЕС, 95/16/ЕС, 97/23/ЕС, 98/34/ЕС, 2004/22/ЕС, 2007/23/ЕС, 2009/23/ЕС и 2009/105/ЕС на Европскиот парламент и на Совет и укинување на Одлуката 87/95/ЕЕЗ на Советот и Одлуката бр. 1673/2006/ЕЗ на Европскиот парламент и на Советот (ОЈ L 316, 14.11.2012, стр. 12).

обезбедат процедури за проценка на сообразност. Одлуката бр. 768/2008/ЕЗ утврдува модули за постапки за проценка на сообразност, кои вклучуваат процедури од најмала до најстрога, пропорционално на нивото на ризик и нивото на потребната безбедност. Со цел да се обезбеди меѓусекторска кохерентност и да се избегнат ад хок варијанти на проценка на сообразноста, постапките за проценка на сообразноста треба да бидат избрани од тие модули.

(30) Властите за надзор на пазарот и операторите на системите за воздухоплов без екипаж треба да имаат лесен пристап до декларацијата за сообразност на ЕУ. Со цел да се исполни ова барање, производителите треба да осигурат дека секој систем за воздухоплов без екипаж наменет да биде опериран во „отворена“ категорија е придружен со копија од декларацијата за сообразност на ЕУ или со интернет адреса на која може да се пристапи до изјавата за сообразност на ЕУ.

(31) За да се обезбеди ефикасен пристап до информации за цели на надзор на пазарот, информациите потребни за идентификување на сите применливи акти на Унијата за системите за воздухоплов без екипаж, наменети да бидат управувани во „отворена“ категорија, треба да бидат достапни во единствена декларација за сообразност на ЕУ. Со цел да се намали административниот товар врз економските оператори, треба да биде можно единствената декларација за сообразност на ЕУ да биде досие составено од релевантни индивидуални декларации за сообразност.

(32) Ознаката ‘СЕ’ што укажува на сообразност на производот е видлива последица на целиот процес на проценка на сообразност во широка смисла. Општите принципи што ја регулираат ознаката ‘СЕ’ се утврдени во Регулативата (ЕЗ) бр. 765/2008 на Европскиот парламент и на Советот⁽¹¹⁾. Правилата со кои се регулира поставувањето на ознаката ‘СЕ’ на системите за воздухоплов без екипаж наменети да бидат оперирани во „отворена“ категорија треба да бидат утврдени во оваа регулатива.

---

(33) Некои класи на системите за воздухоплов без екипаж наменети да бидат оперирани во „отворена“ категорија опфатени со оваа регулатива бараат интервенција на телата за проценка на сообразност. Земјите-членки треба да ја известат Комисијата за овие.

(34) Неопходно е да се обезбеди подеднакво високо ниво на ефикасност на телата што вршат проценки на сообразност на системите за воздухоплов без екипаж наменети да бидат оперирани во „отворена“ категорија низ целата Унија и сите такви тела да ги извршуваат своите функции на исто ниво и под услови на фер конкуренција. Затоа, треба да се постават задолжителни услови за телата за проценка на сообразност кои сакаат да бидат известени за да обезбедат услуги за проценка на сообразност.

(35) Доколку телото за проценка на сообразност докаже сообразност на системите за воздухоплов без екипаж наменети да бидат оперирани во „отворена“ категорија со критериумите утврдени во хармонизираните стандарди, треба да се претпостави дека е во согласност со соодветните барања утврдени во оваа регулатива.

---

¹¹ Регулатива (ЕЗ) бр. 765/2008 на Европскиот парламент и на Советот од 9 јули 2008 година со која се утврдуваат барањата за акредитација и надзор на пазарот во врска со пласман на производи и укинување на Регулативата (ЕЕЗ) бр. 339/93 (ОС Л 218, 13.8.2008 година, стр. 30).

(36) Со цел да се обезбеди конзистентно ниво на квалитет на проценка на сообразност, исто така е неопходно да се постават барања за известување на властите и другите тела вклучени во проценката, известување и следење на нотифицираните тела.

(37) Регулативата (ЕЗ) бр. 765/2008 утврдува правила за акредитација на телата за проценка на сообразност, обезбедува рамка за надзор на пазарот на производи и за контроли на производи од трети земји и ги утврдува општите принципи на ознаката „СЕ“. Системот утврден во оваа регулатива треба да биде надополнет со системот за акредитација предвиден во Регулативата (ЕЗ) бр. 765/2008.

(38) Транспарентната акредитација, предвидена во Регулативата (ЕЗ) бр. 765/2008, обезбедувајќи го потребното ниво на доверба во сертификатите за сообразност, треба да се користи од страна на националните јавни органи низ целата Унија како средство за демонстрација на техничката компетентност на телата за проценка на сообразност.

(39) Телата за проценка на сообразноста честопати даваат на подизведувачи делови од нивните активности поврзани со проценка на сообразноста или ги пренесуваат на подружница. Со цел да се заштити нивото на заштита потребна за системите за воздухоплов без екипаж наменети да бидат оперирани во „отворена“ категоријашто треба да се пласираат на пазарот на Унијата, од суштинско значење е подизведувачите и подружниците за проценка на сообразноста да ги исполнуваат истите барања како и нотифицираните тела во врска со извршувањето на задачите за проценка на сообразност. Затоа, важно е проценката на компетентноста и работата на телата што треба да бидат известени, како и следењето на веќе известените тела, да ги опфаќаат и активностите спроведени од подизведувачи и подружници.

(40) Неопходно е да се зголеми ефикасноста и транспарентноста на постапката за известување и, особено, да се прилагоди на новите технологии за да се овозможи известување преку Интернет.

(41) Бидејќи нотифицираните тела можат да ги нудат своите услуги низ целата Унија, соодветно е да им се даде на другите земји-членки и на Комисијата можност да покренат приговори во врска со нотифицирано тело. Затоа е важно да се обезбеди период на време во кој може да се разјаснат сите сомнежи или загрижености во врска со компетентноста на телата за проценка на сообразност, пред тие да започнат со работа како нотифицирани тела.

(42) Во интерес на конкурентноста, од клучно значење е нотифицираните тела да ги применуваат процедурите за проценка на сообразност без да се создае непотребен административен товар за економските оператори. Од истата причина, а исто така и за да се обезбеди еднаков третман на економските оператори, треба да се обезбеди конзистентност во техничката примена на процедурите за проценка на сообразноста. Ова најдобро може да се постигне преку соодветна координација и соработка помеѓу нотифицираните тела.

(43) Заинтересираните страни треба да имаат право на жалба против резултатот од проценката на сообразноста спроведена од нотифицирано тело. Важно е да се осигура дека е достапна постапка за жалба против сите одлуки донесени од нотифицирани тела.

(44) Производителите треба да ги преземат сите соодветни мерки за да се осигурат дека системите за воздухоплов без екипаж наменети да бидат оперирани во „отворена“ категорија може да се

пласираат на пазарот само ако, кога се правилно складирани и се користат за нивната намена или под услови што можат разумно да се предвидат, не го загрозуват здравјето или безбедноста на луѓето. Системите за воздухоплов без екипаж наменети да бидат оперирани во „отворена“ категорија треба да се сметаат за неусогласени со основните барања утврдени во оваа регулатива, само под услови на употреба што можат разумно да се предвидат, а тоа е кога таквата употреба може да резултира од законско и лесно предвидливо однесување на човекот.

(45) Со цел да се обезбеди правна сигурност, потребно е да се разјасни дека правилата за надзор и контрола на пазарот на Унијата на производите што влегуваат на пазарот на Унијата предвидени во Регулацијата (ЕЗ) бр. 765/2008, вклучително и одредбите во врска со размената на информации преку Системот за брзо предупредување (RAPEX), се однесуваат на системи за воздухоплов без екипаж наменети да бидат оперирани во „отворена“ категорија. Оваа регулатива не треба да ги спречува земјите-членки да изберат надлежни органи за извршување на тие задачи. Со цел да се обезбеди непречена транзиција во однос на спроведувањето на оваа регулатива, треба да се обезбедат соодветни преодни мерки.

(46) Системи за воздухоплов без екипаж чие управување претставува најголем ризик треба да подлежат на сертификација. Оваа регулатива треба да ги дефинира условите под кои дизајнот, производството и одржувањето на системите за воздухоплов без екипаж треба да бидат предмет на сертификација. Тие услови се поврзани со поголем ризик од штета на трети лица во случај на несреќи и затоа треба да се бара сертификација за системи за воздухоплов без екипаж дизајнирани за превоз на луѓе, системи за воздухоплов без екипаж дизајнирани за транспорт на опасни материји и за системи за воздухоплов без екипаж што има било која димензија над 3 m и е дизајниран да биде управуван над собири на луѓе. Сертификација на системи за воздухоплов без екипаж што се користат во „специфична“ категорија на операции дефинирани во Регулацијата за спроведување (ЕУ) 2019/947 исто така треба да биде потребна доколку по проценка на ризик, оперативното овластување издадено од надлежен орган смета дека ризикот од управувањето не може соодветно да се ублажи без сертификација на системите за воздухоплов без екипаж.

(47) Системи за воздухоплов без екипаж пласирани на пазарот и наменети да бидат управувани во „отворена“ категорија и кои носат ознака за идентификација на класа, треба да ги исполнуваат условите за сертификација за системите за воздухоплов без екипаж управувани во „специфична“ или „сертифицирана“ категорија на операции, како што е применливо, ако тие системи за воздухоплов без екипаж се користат надвор од „отворена“ категорија на операции.

(48) Оператори на системи за воздухоплов без екипаж кои имаат свое главно место на деловна активност, се основани или се жители на трета земја и кои вршат операции на системи за воздухоплов без екипаж во рамките на воздушниот простор на единственото европско небо, треба да бидат предмет на оваа регулатива.

(49) Мерките предвидени во оваа регулатива се засноваат на Мислењето бр. 01/2018 ⁽¹²⁾ издадено од Агенцијата за безбедност на воздухопловството на Европската унија (ЕАСА) во согласност со член 65 од Регулацијата (ЕУ) 2018/1139,

ЈА ДОНЕСЕ ОВАА РЕГУЛАТИВА:

ПОГЛАВЈЕ I

Општи одредби

Член 1

Предмет

1. Оваа регулатива ги утврдува барањата за проектирање и производството на системите за воздухоплов без екипаж („УАС“) наменети за оперирање според правилата и условите дефинирани во Регулацијата за спроведување (ЕУ) 2019/947 и додатоците за далечинска идентификација. Исто така, го дефинира типот на системите за воздухоплов без екипаж чие проектирање, производство и одржување ќе бидат предмет на сертификација.
2. Исто така, воспоставува правила за правење системи за воздухоплов без екипаж наменети за употреба во „отворена“ категорија и додатоци за далечинско идентификување достапни на пазарот и за нивното слободно движење во Унијата.
3. Оваа регулатива, исто така, утврдува правила за оператори на системи за воздухоплов без екипаж од трети земји, кога тие спроведуваат операции со систем за воздухоплов без екипаж во согласност со Регулацијата за спроведување (ЕУ) 2019/947 во рамките на единствениот воздушен простор на европското небо.

Член 2

Опсег

1. Поглавје II од оваа регулатива се однесува на следниве производи:

- (а) Системите за воздухоплов без екипаж наменети да бидат оперирани според правилата и условите што се применуваат на „отворена“ категорија на операции на системи за воздухоплов без екипаж согласно Регулацијата за спроведување (ЕУ) 2019/947, освен приватно изградени системи за воздухоплов без екипаж, и со ознака за идентификација на класа како што е утврдено во деловите од 1 до 5 од Анексот на оваа регулатива, назначувајќи на која од петте класи на системи за воздухоплов без екипаж наведени во Регулацијата за спроведување (ЕУ) 2019/947 и припаѓа;
- (б) додатоци за далечинска идентификација како што се утврдени во Дел 6 од Анексот на оваа регулатива.

---

¹² Мислење на ЕАСА бр. 01/2018 „Воведување регулаторна рамка за управување на системи за воздухоплов без екипаж во категориите „отворено“ и „специфични“ категории“ (PMT.0230), достапно на <https://www.easa.europa.eu/document-library/opinions>

2. Поглавјето III од оваа регулатива се применува на системите за воздухоплов без екипаж оперирани според правилата и условите применливи за „сертифицирани“ и „специфични“ категории на операции на системи за воздухоплов без екипаж во согласност со Регулативата за спроведување (ЕУ) 2019/947.

3. Поглавје IV од оваа регулатива се однесува на оператори на системи за воздухоплов без екипаж кои имаат свое главно место на деловна активност, се основани или престојуваат во трета земја, доколку системите за воздухоплов без екипаж се управувани во Унијата.

4. Оваа регулатива не се однесува на системите за воздухоплов без екипаж кои се наменети да бидат исклучиво управувани во затворен простор.

Член 3

Дефиниции

За целите на оваа регулатива, се применуваат следниве дефиниции:

(1) „Воздухоплов без екипаж“ („УА“) е секој воздухоплов што се управува или е проектиран да се управува автономно или да се управува од далечина без пилот во воздухопловот;

(2) „Опрема за далечинско управување на воздухоплов без екипаж“ значи секој инструмент, опрема, механизам, апарат, прибор, софтвер или додаток што е неопходен за безбедно управување на воздухопловот без екипаж освен дел и што не се превезува на тој воздухоплов без екипаж;

(3) „Систем за воздухоплов без екипаж“ („УАС“) е воздухоплов без екипаж и опремата за негово управување од далечина;

(4) „Оператор на систем за воздухоплов без екипаж“ („оператор на УАС“) значи секое правно или физичко лице што управува или има намера да управува со еден или повеќе системи за воздухоплов без екипаж;

(5) „Отворена“ категорија е категорија на операции на системи за воздухоплов без екипаж што е дефинирана во член 4 од Регулативата за спроведување (ЕУ) 2019/947;

(6) „Специфична“ категорија значи категорија на операции на системи за воздухоплов без екипаж што е дефинирано во член 5 од Регулативата за спроведување (ЕУ) 2019/947;

(7) „Сертифицирана“ категорија е категорија на операции на системи за воздухоплов без екипаж што е дефинирана во член 6 од Регулативата за спроведување (ЕУ) 2019/947;

(8) „Законодавство за усогласување на Унијата“ значи секое законодавство на Унијата што ги усогласува условите за пласирање на производи на пазарот;

(9) „Акредитација“ значи акредитација како што е дефинирано во став 10 на член 2 од Регулативата (ЕЗ) бр. 765/2008;

(10) „Проценка на сообразност“ значи процес кој покажува дали се исполнети наведените барања во врска со производот;

- (11) „Тело за проценка на сообразност“ е тело што врши активности за проценка на сообразност вклучително и калибрирање, тестирање, сертифицирање и проверка;
- (12) „Ознака СЕ“ значи ознака со која производителот укажува дека производот е во сообразност со применливите барања утврдени во законодавството за усогласување на Унијата, утврдувајќи го неговото ставање;
- (13) „Производител“ значи секое физичко или правно лице кое произведува производ или има производ проектиран или произведен, и го продава тој производ под нивно име или трговска марка;
- (14) „Овластен претставник“ значи секое физичко или правно лице основано во Унијата, кое добило писмен мандат од производител да дејствува во негово име во врска со наведените задачи;
- (15) „Увозник“ е секое физичко или правно лице основано во Унијата кое пласира производ од трета земја на пазарот на Унијата;
- (16) „Дистрибутер“ е секое физичко или правно лице во синцирот на снабдување, освен производителот или увозникот, што го прави производот достапен на пазарот;
- (17) „Економски оператори“ се производителот, овластениот претставник на производителот, увозникот и дистрибутерот на системот за воздухоплов без екипаж;
- (18) „правење достапно на пазарот“ значи секое снабдување на производ за дистрибуција, потрошувачка или употреба на пазарот на Унијата во текот на комерцијална активност, без оглед дали е во замена за плаќање или бесплатно;
- (19) „Пласирање на пазар“ значи првото правење на производ достапен на пазарот на Унијата;
- (20) „Хармонизиран стандард“ значи хармонизиран стандард како што е дефинирано во точка (в) од член 2(1) од регулативата (ЕУ) бр. 1025/2012;
- (21) „Техничка спецификација“ е документ што утврдува технички барања што треба да ги исполнува производот, процесот или услугата;
- (22) „Приватно изградени системи за воздухоплов без екипаж“ значи систем за воздухоплов без екипаж составен или произведен за сопствена употреба на градителот, не вклучувајќи систем за воздухоплов без екипаж составен од пакет делови пласирани од производителот како единствен комплет готов за составување;
- (23) „Орган за надзор на пазарот“ значи орган на земја-членка надлежен за вршење надзор на пазарот на нејзина територија;
- (24) „Отповикување“ значи секоја мерка насочена кон постигнување на враќање на производот што веќе му бил направен достапен на крајниот корисник;
- (25) „Повлекување“ е секоја мерка насочена кон спречување на производ во синцирот на снабдување да биде направен достапен на пазарот;

(26) „Воздушен простор на единствено европско небо“ е воздушен простор над територијата на која се применуваат Договорите, како и кој било друг воздушен простор каде земјите-членки ја применуваат регулативата (ЕЗ) бр. 551/2004 на Европскиот парламент и на Советот (13¹³) во согласност со став 3 од член 1 од таа регулатива;

(27) „далечински пилот“ значи физичко лице одговорно за безбедно спроведување на летот на воздухопловот без екипаж со ракување со неговите контроли на летот, рачно или кога воздухопловот без екипаж лета автоматски, со следење на неговиот тек и останувајќи во можност да интервенира и да ја смени неговата патека во кое било време;

(28) „Максимална маса на полетување“ („МТОМ“) значи максимална маса на воздухоплов без екипаж, вклучувајќи корисен товар и гориво, како што е дефинирано од страна на производителот или градителот, со која маса може да се управува со воздухопловот без екипаж;

(29) „корисен товар“ е секој инструмент, механизам, опрема, дел, апарат, прибор или додаток, вклучително и опрема за комуникација, инсталирана во воздухопловот или прицврстен на него, и не се користи или наменет да се користи за управување или контролирање на воздухопловот во лет и не е дел од воздушна рамка, мотор или пропелер;

(30) „Режим следи ме“ значи начин на работа на системот за воздухоплов без екипаж каде воздухопловот без екипаж постојано го следи далечинскиот пилот во однапред одреден радиус;

(31) „Директна далечинска идентификација“ значи систем што обезбедува локално емитување на информации за воздухопловот без екипаж во употреба, вклучувајќи го и обележувањето на воздухопловот без екипаж, така што оваа информација може да се добие без физички пристап до воздухопловот без екипаж;

(32) „Геопросторна ориентација“ е функција што врз основа на податоците обезбедени од земјите-членки, открива потенцијално прекршување на ограничувањата на воздушниот простор и ги предупредува далечинските пилоти за да можат да преземат итни и ефикасни мерки за да се спречи тоа прекршување;

(33) „Ниво на звучна моќност L_{WA} “ значи А-пондерирана моќност на звукот во dB во однос на 1 pW, како што е дефинирано во EN ISO 3744: 2010;

(34) „Измерено ниво на моќност на звукот“ значи ниво на моќност на звукот утврдено од мерењата утврдени во Дел 13 од Анексот; измерените вредности може да се одредат или од единствен претставник на воздухоплов без екипаж за видот на опремата или од просекот на поголем број на воздухоплови без екипаж;

(35) „загарантирано ниво на моќност на звукот“ значи ниво на моќност на звукот утврдено во согласност со барањата утврдени во Дел 13 од Анексот, што ги вклучува несигурностите како резултат на варијација на производството и процедурите за мерење и каде производителот или

---

¹³ Регулотива (ЕЗ) бр. 551/2004 на Европскиот парламент и на Советот од 10 март 2004 година за организација и употреба на воздушниот простор на единственото европско небо (ОЈ L 96, 31.3.2004, стр. 20).

неговиот овластен претставник основан во Заедницата, потврдува дека според техничките инструменти применети и наведени во техничката документација не е надминат;

(36) „Лебди“ значи останување во иста географска положба во воздухот;

(37) „Собири на луѓе“ значи собири каде што лицата не можат да се тргнат настрана поради густината на присутните луѓе.

ПОГЛАВЈЕ II

Системи за воздухоплов без екипаж наменети да бидат оперирани во „отворена“ категорија и додатоци за далечинска идентификација

ОДДЕЛ I

Барања за производот

Член 4

Барања

1. Производите наведени во став 1 од Член 2 мора да ги исполнуваат условите утврдени во деловите 1 до 6 од Анексот.
2. Системите за воздухоплов без екипаж што не се играчки според значењето на Директивата 2009/48/ЕС, треба да бидат во согласност со релевантните здравствени и безбедносни барања утврдени во Директивата 2006/42/ЕЗ само во однос на ризици различни од оние поврзани со безбедноста на лет на воздухопловот без екипаж.
3. Секое ажурирање на софтверот на производите што веќе се направени достапни на пазарот, може да се направи само доколку таквите ажурирања не влијаат на усогласеноста на производот.

Член 5

Правење достапно на пазарот и слободно движење на производите

1. Производите ќе бидат направени достапни на пазарот само доколку ги задоволуваат барањата од оваа поглавје и не го загрозуваат здравјето или безбедноста на лица, животни или имот.
2. Земјите-членки не го забрануваат, ограничуваат или попречуваат, за аспектите опфатени во оваа поглавје, правењето на производи достапни на пазарот на производи што се во согласност со ова поглавје.

ОДДЕЛ 2

Обврски на економските оператори

Член 6

Обврски на производителите

1. При пласирање на нивниот производ на пазарот на Унијата, производителите треба да обезбедат дека тој е проектиран и произведен во согласност со барањата утврдени во деловите 1 до 6 од Анексот.

2. Производителите ја подготвуваат техничката документација предвидена во Член 17 и ја спроведуваат релевантната постапка за проценка на сообразноста наведена во Членот 13 или ја набавуваат од надворешен чинител.

Онаму каде што усогласеноста на производот со барањата утврдени во деловите 1 до 6 од Анексот е докажана со таа постапка за проценка на сообразност, производителите подготвуваат декларација за сообразност на ЕУ и ја ставаат ознаката СЕ.

3. Производителите ја чуваат техничката документација и декларацијата за сообразност на ЕУ 10 години откако производот е пласиран на пазарот.

4. Производителите гарантираат дека постојат процедури за сервиско производство да остане во согласност со ова поглавје. Промените во дизајнот, карактеристиките или софтверот на производот и промените во хармонизираните стандарди или во техничките спецификации со упатување на кои е прогласена сообразност на производот се соодветно земени во предвид.

Кога се смета за соодветно во однос на ризиците презентирани од производот, производителите треба да го заштитат здравјето и безбедноста на потрошувачите, да спроведат тестирање на примерок за производи што се пласираат, да испитаат и, доколку е потребно, да водат регистар на жалби, за несообразни производи и отповикани производи и ги известуваат дистрибутерите за секој таков надзор.

5. Производителите на системите за воздухоплов без екипаж треба да обезбедат дека воздухопловот без екипаж носи тип во смисла на Одлуката 768/2008/ЕЗ и единствен сервиски број што овозможува негово идентификување, и доколку е применливо, во согласност со барањата дефинирани во соодветните делови 2 до 4 од Анексот. Производителите на додатоци за далечинска идентификација треба да обезбедат дека додатоците за далечинска идентификација носат тип и единствен сервиски број што овозможува нивна идентификација и е во согласност со барањата дефинирани во Дел 6 од Анексот. И во двата случаи, производителите гарантираат дека единствен сервиски број е ставен и на декларацијата за сообразност на ЕУ или на поедноставената декларација за сообразност на ЕУ, наведена во Член 14.

6. Производителите на производот го означуваат своето име, регистрираното трговско име или регистрираната трговска марка, адресата на веб-страницата и поштенската адреса на која можат да бидат контактирани или, доколку тоа не е можно, на неговото пакување или во документ што го придружува. Адресата означува единствена точка во која може да се контактира производителот. Деталите за контакт треба да бидат означени на јазик разбирлив за крајните корисници и органите за надзор на пазарот.

7. Производителите гарантираат дека производот е придружен со упатство и информативно известување што се бара од Деловите 1 до 6 од Анексот на јазик што може да биде лесно разбираан

за потрошувачите и другите крајни корисници, како што е утврден од засегнатата земја-членка. Ваквото упатство и информативно известување, како и секое обележување, треба да биде јасно, разбирливо и читливо.

8. Производителите гарантираат дека секој производ е придружен со копија од декларацијата за сообразност на ЕУ или со поедноставена декларација за сообразност на ЕУ. Кога е дадена поедноставена декларација за сообразност на ЕУ, таа ја содржи точната интернет-адреса каде што може да се добие целиот текст на декларацијата за сообразност на ЕУ.

9. Производителите кои сметаат или имаат причина да веруваат дека производите што ги пласирале на пазарот не се во сообразност со оваа поглавје, веднаш преземаат корективни мерки потребни за да се донесе тој производ во сообразност, да се повлече или да се отповика, доколку е соодветно. Кога производот претставува ризик, производителите веднаш ги известуваат за тоа органите за надзор на пазарот на земјите-членки во кои тие го направиле производот достапен на пазарот, давајќи детали, особено за неусогласеноста, за сите преземени корективни мерки и за резултатите од нив.

10. Производителите, по образложено барање од надлежен национален орган, ќе му ги достават сите информации и документација во хартиена или електронска форма неопходни за да се докаже сообразноста на производот со ова поглавје, на јазик што тој орган може лесно да го разбере. Тие ќе соработуваат со тој орган, на негово барање, за каква било активност превземена за отстранување на ризиците што ги носи производот што го пласираат на пазарот.

Член 7

Овластени претставници

1. Производител може со писмен мандат да назначи овластен претставник.

Обврските утврдени во став 1 на Член 6 и обврската за изготвување на техничката документација наведена во став 2 на Членот 6 не се дел од мандатот на овластениот претставник.

2. Овластен претставник ги извршува задачите наведени во мандатот добиен од производителот. Мандатот ќе му овозможи на овластениот претставник да го стори барем следново:

(а) да ја држи декларацијата за сообразност на ЕУ и техничката документација на располагање на националните власти за надзор на пазарот 10 години откако производот е направен достапен на пазарот на Унијата;

(б) по образложено барање од орган за надзор на пазарот или орган за гранична контрола, да му ги обезбеди на тој орган сите информации и документација потребни за да се докаже сообразноста на производот;

(в) соработува со надзорот на пазарот или органите за гранична контрола, на нивно барање, за каква било активност преземена за да се елиминира несообразноста на производите опфатени со мандатот на овластениот претставник или безбедносните ризици што ги носи тоа.

Член 8

Обврски на увозниците

1. Увозниците можат да прават достапни на пазарот на Унијата само производи кои се во согласност со барањата утврдени во оваа поглавје.

2. Пред да пласираат производ на пазарот на Унијата, увозниците осигуруваат дека:

(а) соодветната постапка за проценка на сообразноста наведена во Член 13 е спроведена од страна на производителот;

(б) производителот ја составил техничката документација наведена во Член 17;

(в) производот носи ознака СЕ и, кога е потребно, ознака за идентификација на класа на воздухоплов без екипаж и означување на нивото на моќноста на звукот;

(г) производот е придружен со документите наведени во ставовите 7 и 8 на Членот 6;

(д) производителот ги исполнил барањата утврдени во ставовите 5 и 6 од Член 6.

Кога увозник смета или има причини да верува дека производот не е во сообразност со барањата утврдени во Деловите 1 до 6 од Анексот, тој нема да го направи производот достапен на пазарот се додека не се донесе во сообразност. Понатаму, кога производот претставува ризик по здравјето и безбедноста на потрошувачите и трети лица, увозникот го известува производителот и надлежните национални органи за таа цел.

3. Увозниците, на производот го наведуваат своето име, регистрирано трговско име или регистрирана трговска марка, веб-страница и поштенската адреса на која може да се контактираат или, доколку тоа не е можно, на неговото пакување или во документ што го придружува производот. Деталите за контакт треба да бидат на јазик разбирлив за крајните корисници и органите за надзор на пазарот.

4. Увозниците осигуруваат дека производот е придружен со упатство и информативно известување што се бара од Деловите 1 до 6 од Анексот на јазик што може да биде лесно разбирлив за потрошувачите и другите крајни корисници, утврден од засегнатата земја-членка. Тоа упатство и информативно известување, како и секое обележување, треба да биде јасно, разбирливо и читливо.

5. Увозниците осигуруваат дека, додека производот е под нивна одговорност, неговото чување или услови за транспорт не ја загрозуваат неговата усогласеност со барањата утврдени во Член 4.

6. Кога се смета дека е соодветно во однос на ризиците кои ги претставува производот, увозниците, со цел да го заштитат здравјето и безбедноста на крајните корисници и трети лица, ќе извршат тестирање на примерок на производи достапни на пазарот, ќе истражат и доколку е потребно ќе водат регистар на поплаки, несообразни производи и повлекувања на производи и ги известуваат дистрибутерите за секое такво следење.

7. Увозниците кои сметаат или имаат причина да веруваат дека производот што го направиле достапен на пазарот не е во сообразност со применливото законодавство за усогласување на

Унијата, веднаш преземаат корективни мерки неопходни за да се донесе тој производ во сообразност, да се отповика или да се повлече, доколку е соодветно. Понатаму, кога производот претставува ризик, увозниците треба веднаш да ги известат за тоа органите за надзор на пазарот на земјите-членки во кои го направилеја производот достапен на пазарот, давајќи детали, особено, за неусогласеноста и за какви било преземени корективни мерки.

8. Увозниците 10 години по правење на производот достапен на пазарот, треба да чуваат копија од декларацијата за сообразност на ЕУ на располагање на органите за надзор на пазарот и да обезбедат техничката документација да биде на располагање на тие органи, по барање.

9. Увозниците, по образложено барање од надлежниот национален орган, ќе му ги достават сите информации и документација во хартиена или електронска форма неопходни за да се докаже сообразноста на производот на јазик што може да биде разбирлив за тој орган. Тие ќе соработуваат со тој орган, на негово барање, за каква било активност превземена за отстранување на ризиците што ги носи производот што го прават достапен на пазарот.

Член 9

Обврски на дистрибутерите

1. Кога се прави производ достапен на пазарот на Унијата, дистрибутерите постапуваат со должно внимание во однос на барањата утврдени во ова поглавје.

2. Пред да го направат производот достапен на пазарот, дистрибутерите треба да проверат дали производот носи ознака СЕ и, кога е применливо, ознаката за идентификација на класа на воздухопловот без екипаж и означување на нивото на звучна моќност, се придружени со документите наведени во ставовите 7 и 8 од Член 6 и дека производителот и увозникот ги исполниле барањата утврдени во ставовите 5 и 6 на Членот 6 и во ставот 3 на Членот 8.

Дистрибутерите осигуруваат дека производот е придружен со упатство и информативно известување што се бара со деловите 1 до 6 од Анексот на јазик што може да биде лесно разбирлив за потрошувачите и другите крајни корисници, утврден од засегнатата земја-членка. Тоа упатство и информативно известување, како и секое обележување, треба да биде јасно, разбирливо и читливо.

Кога дистрибутер смета или има причина да верува дека производот не е во сообразност со барањата утврдени во Член 4, тој нема да го направи производот достапен на пазарот сè додека не се донесе во сообразност. Понатаму, кога производот претставува ризик, дистрибутерот го известува производителот или увозникот за тоа, како и надлежните органи за надзор на пазарот.

3. Дистрибутерите обезбедуваат дека, додека производот е под нивна одговорност, неговото чување или услови за транспорт не ја загрозуваат неговата усогласеност со барањата утврдени во Член 4.

4. Дистрибутерите кои сметаат или имаат причини да веруваат дека производот што го направиле достапен на пазарот не е во сообразност со применливото законодавство за усогласување на Унијата, ќе се осигураат дека неопходните корективни мерки за да се донесе тој производ во

сообразност, да се отповикаат или да се повлечат, доколку е соодветно, се превземени. Понатаму, кога производот претставува ризик, дистрибутерите веднаш за тоа ги информираат органите за надзор на пазарот на земјите-членки во кои тие го направиле производот достапен на пазарот, давајќи детали, особено, за неусогласеноста и за какви било преземени корективни мерки.

5. Дистрибутерите, по образложено барање од надлежниот национален орган, ќе му ги обезбедат сите информации и документација во хартиена или електронска форма потребни за да се докаже сообразноста на производот. Тие ќе соработуваат со тој орган, на негово барање, за какви било активности превземени за да се отстранат ризиците што ги носи производот кој тие го направиле достапен на пазарот.

Член 10

Случаи во кои обврските на производителите се однесуваат на увозниците и дистрибутерите

Увозникот или дистрибутерот се смета за производител за целите на ова поглавје и е предмет на обврските на производителите согласно Член 6, кога тие пласираат производ на пазарот под нивно име или трговска марка или го модифицираат производот веќе пласиран на пазарот на таков начин што може да се влијае на усогласеноста со оваа поглавје.

Член 11

Идентификација на економски оператори

1. Економските оператори, на барање, го идентификуваат следново до органите за надзор на пазарот:

- (а) кој било економски оператор кој им доставил производ;
- (б) кој било економски оператор на кого му доставиле производ.

2. Економските оператори ќе да ги презентираат информациите наведени во став 1:

- (а) 10 години откако ќе им биде доставен производот;
- (б) 10 години откако го доставиле производот.

ОДДЕЛ 3

Сообразност на производот

Член 12

Претпоставка за сообразност

Производот кој е во сообразност со хармонизирани стандарди или нивни делови, чии референци се објавени во Службениот весник на Европската Унија, се претпоставува дека е во сообразност со барањата опфатени со тие стандарди или нивни делови утврдени во деловите 1 до 6 од Анексот.

Член 13

Постапки за проценка на сообразност

1. Производителот треба да изврши проценка на сообразност на производот користејќи една од следниве постапки со цел да се утврди неговата усогласеност со барањата утврдени во деловите 1 до 6 од Анексот. Проценката на сообразност ги зема предвид сите наменети и предвидливи услови за работа.

2. Постапките достапни за спроведување на проценката на сообразноста се следниве:

(а) внатрешна контрола на производството како што е утврдено во Дел 7 од Анексот, при проценка на усогласеноста на производот со барањата утврдени во Деловите 1, 5 или 6 од Анексот, под услов производителот да применува хармонизирани стандарди, чии референци се објавени во Службениот весник на Европската Унија, за сите барања за кои постојат такви стандарди;

(б) Испитување за тип на ЕУ проследено со сообразност со тип врз основа на внатрешна контрола на производството, како што е утврдено во Дел 8 од Анексот;

(в) сообразност заснована на целосна гаранција за квалитет утврдена во Дел 9 од Анексот, исклучена при проценка на усогласеноста на производот што е играчка во рамките на значењето на Директивата 2009/48/ЕЗ.

Член 14

Декларација за сообразност на ЕУ

1. Во декларацијата за сообразност на ЕУ наведена во став 8 на Член 6 е наведено дека е докажана усогласеност на производот со барањата утврдени во деловите 1 до 6 од Анексот и за системи за воздухоплов без екипаж се идентификува нивната класа.

2. Декларацијата за сообразност на ЕУ ја има структурата на моделот утврдена во Дел 11 од Анексот, ги содржи елементите утврдени во тој дел и постојано се ажурира. Таа ќе биде преведен на јазикот или јазиците што ги бара земјата-членка во која се пласира или се прави достапен производот.

3. Поедноставената декларација за сообразност на ЕУ наведена во став 8 на Член 6 ги содржи елементите утврдени во Дел 12 од Анексот и постојано се ажурира. Таа ќе биде преведена на јазикот или јазиците што ги бара земјата-членка во која производот е пласиран или направед достапен на пазарот. Целосниот текст на декларацијата за сообразност на ЕУ е достапен на интернет-адресата наведена во поедноставената декларација за сообразност на ЕУ на јазик или јазици што ги бара земјата-членка во која производот е пласиран или направен достапен на пазарот.

4. Кога производот подлежи на повеќе акти на Унијата кои бараат декларација за сообразност на ЕУ, се составува единствена декларација за сообразност на ЕУ во однос на сите такви акти на Унијата. Таа декларација содржи идентификација на засегнатите акти на Унијата, вклучително и референци на нивното објавување.

5. Со изготвување на декларацијата за сообразност на ЕУ, производителот ја презема одговорноста за усогласеноста на производот со барањата утврдени во оваа поглавје.

Член 15

Општи принципи на ознаката СЕ

Ознаката СЕ е предмет на општите принципи утврдени во член 30 од Регулацијата (ЕЗ) бр. 765/2008.

Член 16

Правила и услови за поставување на ознаката СЕ, идентификациониот број на нотифицираното тело, ознаката за идентификација на класа за воздухоплов без екипаж и означувањето на нивото на моќноста на звукот

1. Ознаката СЕ се поставува видливо, читливо и неизбришливо на производот или на податочната табличка прикачена на него. Кога тоа не е можно или не е оправдано заради големината на производот, таа се става на пакувањето.
2. Ознаката за идентификација на класа на воздухопловот без екипаж се поставува видливо, читливо и неизбришливо на воздухопловот без екипаж и на неговото пакување и е висока најмалку 5 mm. Поставувањена производот на ознаки, знаци или натписи кои веројатно ќе доведат во заблуда трети лица во врска со значењето или формата на ознаката за идентификација на класата е забрането.
3. Индикацијата за нивото на моќност на звукот предвидено во Дел 14 од Анексот се поставува, кога е применливо, видливо, читливо и неизбришливо на воздухопловот без екипаж, освен ако тоа не е можно или не е оправдано заради големината на производот и на пакувањето.
4. Ознаката СЕ и, кога е применливо, индикацијата за нивото на моќност на звукот и ознаката за идентификација на класата на воздухопловот без екипаж се поставуваат пред производот да се пласира на пазарот.
5. По обележувањето на СЕ следи идентификациониот број на нотифицираното тело каде што се применува постапката за проценка на сообразноста утврдена во Дел 9 од Анексот.

Идентификациониот број на нотифицираното тело го поставува самото нотифицирано тело или според неговите упатства производителот или неговиот овластен претставник.

6. Земјите-членки ќе се засноваат на постојните механизми за да обезбедат правилна примена на режимот со кој се регулира ознаката СЕ и ќе преземат соодветни мерки во случај на неправилна употреба на таа ознака.

Член 17

Техничка документација

1. Техничката документација ги содржи сите релевантни податоци и детали за средствата што ги користи производителот за да се осигура дека производот е во согласност со барањата утврдени во Дел 1 до 6 од Анексот. Таа треба, барем, да ги содржи елементите наведени во Дел 10 од Анексот.
2. Техничката документација се составува пред производот да се пласира на пазарот и постојано се ажурира.
3. Техничката документација и кореспонденцијата во врска со која било постапка за испитување на тип на ЕУ или проценката на системот за квалитет на производителот се составуваат на официјален јазик на земјата-членка во која е основано нотифицираното тело или на јазик прифатлив за тоа тело.
4. Доколку техничката документација не е во согласност со ставовите 1, 2 или 3 на овој член, органот за надзор на пазарот може да побара од производителот или од увозникот да изврши тест од тело прифатливо за органот за надзор на пазарот на сметка на производителот или увозникот во одреден период со цел да се потврди усогласеноста на производот со барањата утврдени во деловите 1 до 6 од Анексот што се однесува на него.

ОДДЕЛ 4

Известување за телата за проценка на сообразност

Член 18

Известување

Земјите-членки ја известуваат Комисијата и другите земји-членки за телата кои се овластени да извршуваат задачи за проценка на сообразност од трети лица според ова поглавје.

Член 19

Органи за известување

1. Земјите-членки назначуваат орган за известување кој е одговорен за поставување и спроведување на потребните постапки за проценка и известување на телата за проценка на сообразност и надзор на нотифицираните тела, вклучително и усогласеност со Член 24.
2. Земјите-членки можат да одлучат проценката и надзорот наведени во став 1 да ги спроведе национално тело за акредитација во рамките на значењето на Регулотивата (ЕЗ) бр. 765/2008.
3. Доколку органот за известување го делегира или на друг начин му ја довери проценката, известувањето или надзорот наведен во став 1 на тело што не е владин субјект, тоа тело е правно лице и *mutatis mutandis* ги исполнува барањата утврдени во Член 20. Дополнително, тоа ќе има аранжмани за покривање на одговорностите што произлегуваат од неговите активности.
4. Органот за известување ќе преземе целосна одговорност за задачите што ги извршува телото наведено во став 3.

Член 20

Барања во врска со органите за известување

1. Органот за известување треба:

- (а) да се воспостави на таков начин што нема да има судир на интереси со телата за проценка на сообразност;
- (б) да биде организиран и управуван така што ќе се заштитат објективноста и непристрасноста на нејзините активности;
- (в) да бидат организиран на таков начин што секоја одлука што се однесува на известување за тело за оцена на сообразност е донесена од надлежни лица различни од оние што ја извршиле проценката;
- (г) не нуди или обезбедува какви било активности што телата за проценка на сообразност ги извршуваат или консултантски услуги на комерцијална или конкурентна основа;
- (д) ја чува доверливоста на информациите што ги добива;
- (е) располага со доволен број компетентен персонал за правилно извршување на неговите задачи.

Член 21

Обврска за информирање за органите за известување

1. Земјите-членки ја информираат Комисијата за нивните постапки за проценка и известување за телата за проценка на сообразност и за надзорот на нотифицираните тела и за сите нивни измени.
2. Комисијата ги прави тие информации да се јавно достапни.

Член 22

Барања во врска со нотифицирани тела

1. За целите на известувањето, тело за оцена на сообразност ги исполнува барањата утврдени во ставовите 2 до 11.
2. Тело за проценка на сообразност се основа според националното законодавство на земја-членка и има својство на правно лице.
3. Тело за проценка на сообразност е трето лице, независно од организацијата што ја оценува.
Тело што припаѓа на деловна асоцијација или професионална федерација што претставува претпријатија вклучени во дизајнирање, производство, испорака, склопување, употреба или одржување на производот што го оценува може, под услов да се докаже неговата независност и отсуство на каков било судир на интереси, да се смета за такво тело.
4. Тело за проценка на сообразност, неговото раководство од највисоко ниво и персоналот одговорен за извршување на задачите за проценка на сообразноста не треба да е дизајнерот, производителот, добавувачот, инсталатерот, купувачот, сопственикот, корисникот или одржувачот

на производот што тие го оценуваат, ниту претставникот на која било од тие страни. Ова не ја исклучува употребата на оценетиот производ што е неопходен за работењето на телото за проценка на сообразност или употребата на таков производ за лични цели.

Тело за проценка на сообразност, неговото раководство од највисоко ниво и персоналот одговорен за извршување на задачите за проценка на сообразноста нема да бидат директно вклучени во дизајнот, производството или конструкцијата, маркетингот, инсталацијата, употребата или одржувањето на тој производ или да ги претставуваат страните ангажирани во тие активности. Тие нема да се занимаваат со никаква активност што може да биде во спротивност со нивната независност на проценка или интегритет во врска со активностите за проценка на сообразноста за кои се известени. Ова особено се однесува на консултантски услуги.

Телата за проценка на сообразност гарантираат дека активностите на нивните подружници или подизведувачи не влијаат на доверливоста, објективноста или непристрасноста на нивните активности за проценка на сообразност.

5. Телата за проценка на сообразност и нивниот персонал ги извршуваат активностите за проценка на сообразноста со највисок степен на професионален интегритет и потребната техничка компетентност во одредена област и се ослободени од сите притисоци и поттикнувања, особено финансиски, што може да влијае на нивната проценка или резултатите на нивните активности за проценка на сообразност, особено во однос на лица или групи на лица кои имаат интерес за резултатите од тие активности.

6. Телото за проценка на сообразност е способно да ги извршува сите задачи за проценка на сообразноста што му се доделени од Дел 8 или 9 од Анексот, во врска со кои е известно, без разлика дали тие задачи ги извршува самото тело за проценка на сообразност или во негово име и под негова одговорност.

Во секое време и за секоја постапка за проценка на сообразност и секој вид или категорија на производи за кои е известен, телото за проценка на сообразност ги има на располагање потребните:

(а) персонал со техничко знаење и доволно и соодветно искуство за извршување на задачите за проценка на сообразност;

(б) описи на процедури во согласност со кои се врши проценка на сообразност, обезбедувајќи ја транспарентноста и можноста за репродукција на тие постапки; треба да има соодветни политики и процедури што прават разлика помеѓу задачите што ги извршува како нотифицирано тело и други активности;

(в) процедури за извршување на активности што ја земаат предвид големината на претпријатието, секторот во кој работи, неговата структура, степенот на сложеност на предметниот производ и масовната или сериската природа на производствениот процес.

Тело за проценка на сообразност има средства потребни за извршување на техничките и административните задачи поврзани со активностите за проценка на сообразност на соодветен начин и има пристап до целата неопходна опрема или објекти.

7. Персоналот одговорен за извршување на задачите за проценка на сообразност треба да го има следново:

(а) солидна техничка и стручна обука што ги опфаќа сите активности за проценка на сообразноста во врска со кои е нотифицирано телото за проценка на сообразност;

(б) задоволително познавање на барањата на проценките што ги извршуваат и соодветно овластување за извршување на тие проценки;

(в) соодветно знаење и разбирање на барањата, на применливите хармонизирани стандарди и на релевантните одредби на законодавството за усогласување на Унијата;

(г) можност за изготвување на ЕУ сертификати за испитување на тип или одобренија на системот за квалитет, записи и извештаи кои покажуваат дека се извршени проценки.

8. Гарантирана непристрасност на телата за проценка на сообразност, нивното раководство од највисоко ниво и персоналот одговорен за извршување на задачите за проценка на сообразност.

Надоместоците на раководството од највисоко ниво и на персоналот одговорен за извршување на задачите за проценка на сообразност на тело за проценка на сообразност не зависат од бројот на извршени проценки или од резултатите од тие проценки.

9. Телата за проценка на сообразност се осигуруваат од одговорност, освен ако земјата-членка не ја презема одговорноста во согласност со националното законодавство, или самата земја-членка е директно одговорна за проценката на сообразноста.

10. Персоналот на тело за проценка на сообразност ја почитува професионалната тајност во врска со сите информации добиени при извршување на нивните задачи според Деловите 8 и 9 од Анексот или која било одредба од националното законодавство што им дава ефект, освен во однос на надлежните органи на Земја-членка во која се извршуваат неговите активности. Сопственичките права се заштитени.

11. Телата за проценка на сообразност учествуваат или обезбедуваат дека нивниот персонал одговорен за извршување на задачите за проценка на сообразност е информиран за, соодветните активности за стандардизација, регулаторните активности во областа на системите за воздухоплов без екипаж и планирањето на фреквенцијата и активностите на групата за координација на нотифицирано тело формирана според релевантното законодавство за усогласување на Унијата и ќе ги применува, како општо упатство, административните одлуки и документите произведени како резултат на работата на таа група.

Член 23

Претпоставка за сообразност на нотифицирани тела

Кога тело за оцена на сообразност ја покажува својата сообразност со критериумите утврдени во соодветните хармонизирани стандарди или нивни делови, чии референци се објавени во Службениот весник на Европската Унија, се претпоставува дека е во согласност со барањата утврдени во Член 22, сè додека важечките хармонизирани стандарди ги покриваат тие барања.

Член 24

Подружници на нотифицирани тела и вклучување подизведувачи

1. Кога нотифицираното тело вклучува подизведувачи за одредени конкретни задачи поврзани со проценка на сообразност или користи подружници, тоа треба да обезбеди дека подизведувачот или подружницата ги исполнуваат барањата утврдени во Член 22 и за тоа соодветно го информира органот за известување.
2. Нотифицираните тела преземаат целосна одговорност за задачите што ги извршуваат подизведувачи или подружници, каде и да се основани.
3. Активностите можат да бидат извршени од подизведувач или од подружница само доколку има согласност од клиентот.
4. Нотифицираните тела ги чуваат на располагање на органот за известување релевантните документи во врска со проценката на квалификациите на подизведувачот или подружницата и работата извршена од нив според деловите 8 и 9 од Анексот.

Член 25

Барање за нотификација

1. Телото за проценка на сообразност поднесува барање за нотификација до органот за известување на земјата-членка во која е основано.
2. Барањето за нотификација е придружена со опис на активностите за проценка на сообразноста, модулот или модулите за проценка на сообразноста и производот за кој тоа тело тврди дека е надлежен, како и сертификат за акредитација издаден од национално тело за акредитација со кое се потврдува дека телото за проценка на сообразност ги исполнува барањата утврдени во Член 22.

Член 26

Постапка за нотификација

1. Органите за известување можат да ги нотифицираат само телата за проценка на сообразност кои ги исполниле условите утврдени во Член 22.
2. Тие ги нотифицира телата за проценка на сообразност до Комисијата и другите земји-членки користејќи ја алатката за електронско известување развиена и управувана од Комисијата.
3. Нотификацијата вклучува целосни детали за активностите за проценка на сообразноста, модулот или модулите за проценка на сообразноста, и предметниот производ и релевантната сертификација за акредитација.
4. Засегнатото тело може да ги извршува активностите на нотифицираното тело само доколку Комисијата или другите земји-членки не изнесат приговори во рок од 2 недели по известувањето.
5. Само такво тело се смета за нотифицирано тело за целите на ова поглавје.

6. Органот за известување ја известува Комисијата и другите земји-членки за сите последователни релевантни измени во нотификацијата.

Член 27

Идентификациски броеви и списоци на нотифицирани тела

1. Комисијата му доделува идентификациски број на нотифицирано тело.
2. Тој доделува единствен таков број дури и кога телото е нотифицирано согласно повеќе акти на Унијата.
3. Комисијата јавно го става на располагање списокот на телата нотифицирани согласно оваа регулатива, вклучувајќи ги и идентификациските броеви што им се доделени и активностите за кои се нотифицирани.

Комисијата ќе обезбеди списокот постојано да се ажурира.

Член 28

Промени во нотификацијата

1. Доколку органот за известување утврдил или бил известен дека нотифицираното тело повеќе не ги исполнува условите утврдени во Член 22 или дека не ги исполнува своите обврски, органот за известување ќе ја ограничи, суспендира или повлече нотификацијата како што е соодветно, во зависност од сериозноста на неисполнувањето на тие барања или исполнување на тие обврски. Тој веднаш ја известува Комисијата и другите земји-членки соодветно.
2. Во случај на ограничување, суспендирање или повлекување на нотификацијата, или кога нотифицираното тело престанало со својата активност, земјата-членка која известува ќе преземе соодветни чекори за да осигури дека досиејата на тоа тело се или обработени од друго нотифицирано тело или се чуваат достапни за одговорните органи за известување и надзор на пазарот на нивно барање.

Член 29

Оспорување на компетентноста на нотифицираните тела

1. Комисијата ги испитува сите случаи каде што има сомнежи или му се укажува на сомнеж во врска со компетентноста на нотифицираното тело или континуираното исполнување од нотифицираното тело на барањата и одговорностите на кои е предмет.
2. Известувачката земја-членка, на барање, и ги доставува на Комисијата сите информации што се однесуваат на основата за нотификација или за одржување на компетентноста на засегнатото нотифицирано тело.
3. Комисијата обезбедува дека сите чувствителни информации добиени во текот на нејзините истраги се третираат доверливо.

4. Доколку Комисијата утврди дека нотифицираното тело не ги исполнува или повеќе не ги исполнува условите за нотифицирање, таа соодветно ја известува земјата-членка која известува и бара од неа да ги преземе потребните корективни мерки, вклучително и де-нотификација доколку е потребно.

Член 30

Оперативни обврски на нотифицирани тела

1. Нотифицираните тела вршат проценки на сообразноста во согласност со постапките за проценка на сообразноста дадени во Делови 8 и 9 од Анексот.

2. Проценките на сообразноста се вршат на пропорционален начин, избегнувајќи непотребни оптоварувања за економските оператори. Телата за проценка на сообразност ги извршуваат своите активности земајќи ја предвид големината на претпријатието, секторот во кој работи, неговата структура, степенот на сложеност на предметниот производ и масовната или сериската природа на производствениот процес.

Притоа, тие сепак го почитуваат степенот на строгост и нивото на заштита што е потребно за усогласеност на воздухоплови без екипаж или системи за воздухоплов без екипаж со ова поглавје.

3. Доколку нотифицираното тело открие дека барањата утврдени во деловите 1 до 6 од Анексот или во соодветните хармонизирани стандарди или други технички спецификации не се исполнети од страна на производителот, тоа бара од производителот да преземе соодветни корективни мерки и не издава ЕУ сертификат за испитување на тип или одобрение на систем за квалитет.

4. Кога, во текот на надзорот на сообразноста по издавањето на ЕУ сертификат за испитување на тип или одобрување на систем за квалитет, нотифицираното тело открива дека производот повеќе не е усогласен, бара од производителот да преземе соодветни корективни мерки и ќе го суспендира или повлече ЕУ сертификатот за испитување на тип или одобрение на системот за квалитет доколку е потребно.

5. Кога не се преземени корективни мерки или го немаат потребниот ефект, нотифицираното тело ги ограничува, суспендира или повлекува сите ЕУ сертификати за испитување на тип или одобренија на систем за квалитет, како што е соодветно.

Член 31

Жалба против одлуки на нотифицирани тела

Нотифицирните тела обезбедуваат дека е достапна транспарентна и достапна постапка за жалба против нивните одлуки.

Член 32

Обврска за информирање на нотифицирани тела

1. Нотифицираните тела го известуваат органот за известување за следново:

(а) секое одбивање, ограничување, суспендирање или повлекување на ЕУ сертификат за испитување на тип или одобрение на систем за квалитет во согласност со барањата на деловите 8 и 9 од Анексот;

(б) какви било околности што влијаат на обемот или условите за нотифицирање;

(в) секое барање за информации што го добиле од органите за надзор на пазарот во врска со активностите за проценка на сообразност;

(г) на барање, активности за проценка на сообразност извршени во рамките на нивната нотификација и секоја друга извршена активност, вклучително и прекугранични активности и подизведување.

2. Нотифицираните тела, во согласност со барањата од Деловите 8 и 9 од Анексот, им обезбедуваат на другите тела нотифицирани според ова Поглавје кои вршат слични активности за проценка на сообразност кои ги опфаќаат истите категории воздухоплов без екипаж или системи за воздухоплов без екипаж релевантни информации за прашања што се однесуваат на негативни и, на барање, позитивни резултати од проценката на сообразноста.

3. Нотифицираните тела ги исполнуваат информативните обврски согласно Деловите 8 и 9 од Анексот.

Член 33

Размена на искуства

Комисијата обезбедува организација на размена на искуство помеѓу националните органи на земјите-членки одговорни за политиката на нотификација.

Член 34

Координација на нотифицирани тела

1. Комисијата обезбедува дека соодветна координација и соработка помеѓу телата нотифицирани според ова поглавје е воспоставена и дека се правилно управувани во форма на секторска група на нотифицирани тела.

2. Нотифицираните тела учествуваат во работата на таа група, директно или преку назначени претставници.

ОДДЕЛ 5

Надзор на пазарот на Унијата, контрола на производи што влегуваат на пазарот на Унијата и процедура за заштита на Унијата

Член 35

Надзор на пазарот и контрола на производи што влегуваат на пазарот на Унијата

1. Земјите-членки организираат и вршат надзор над производите што се пласираат на пазарот на Унијата во согласност со став 3 од Член 15 и Членови од 16 до 26 од Регулотивата (ЕЗ) бр.765/2008.
2. Земјите-членки организираат и вршат контрола на производите што влегуваат на пазарот на Унијата во согласност со став 5 од Член 15 и Членови 27, 28 и 29 од регулативата (ЕЗ) бр. 765/2008.
3. Земјите-членки обезбедуваат дека нивните надлежни органи за надзор и контрола на границата соработуваат со надлежните органи назначени според Член 17 од Регулотивата за спроведување (ЕУ) 2019/947 за безбедносни прашања и воспоставуваат соодветни механизми за комуникација и координација меѓу нив, со што најдобро се користат информациите содржани во системот за известување за настани дефиниран во Регулотивата (ЕУ) бр. 376/2014 на Европскиот парламент и на Советот ⁽¹⁴⁾ и информациските системи дефинирани во Членовите 22 и 23 од Регулотивата (ЕЗ) бр. 765/2008.

Член 36

Постапка за справување со производи кои претставуваат ризик на национално ниво

1. Кога органите за надзор на пазарот на една земја-членка преземале активности согласно член 20 од Регулотивата (ЕЗ) бр. 765/2008, или кога имаат доволно причини да веруваат дека производот претставува ризик по здравјето или безбедноста на лицата или за други аспекти на заштита од јавниот интерес опфатени со оваа поглавје, тие ќе извршат проценка во врска со предметниот производ, покривајќи ги сите применливи барања утврдени во ова поглавје. Релевантните економски оператори ќе соработуваат колку што е потребно со органите за надзор на пазарот за таа цел.

Доколку, во текот на евалуацијата од првиот потстав, органите за надзор на пазарот утврдат дека производот не е во согласност со барањата утврдени во оваа поглавје, тие без одлагање ќе побараат од соодветниот економски оператор да ги превземе сите соодветни корективни активности за усогласување на производот со тие барања, да го повлече производот од пазарот или да го отповика во разумен рок, сразмерно со природата на ризикот, како што може да пропишат.

Органите за надзор на пазарот соодветно го известуваат релевантното нотифицирано тело.

Член 21 од Регулотивата (ЕЗ) бр. 765/2008 се применува на мерките наведени во вториот потстав на овој став.

---

¹⁴ Регулатива (ЕУ) бр. 376/2014 на Европскиот парламент и на Советот од 3 април 2014 година за известување, анализа и следење на настаните во цивилното воздухопловство, за изменување и дополнување на Регулотивата (ЕУ) бр. 996/2010 на Европскиот парламент и на Советот и укинување на Директивата 2003/42 / ЕЗ на Европскиот парламент и на Регулативите на Советот и Комисијата (ЕЗ) бр. 1321/2007 и (ЕЗ) бр. 1330/2007 (ОЈ L 122, 24.4.2014, стр. 18).

2. Доколку органите за надзор на пазарот сметаат дека непочитувањето не е ограничено на нивната национална територија, тие ја информираат Комисијата и другите земји-членки за резултатите од проценката и за дејствијата што побарале економскиот оператор да ги превземе.

3. Економскиот оператор обезбедува дека се преземаат сите соодветни корективни мерки во однос на сите засегнати производи што ги направил достапни на пазарот во целата Унија.

4. Доколку релевантниот економски оператор не преземе соодветни корективни мерки во периодот наведен во вториот потстав од став 1, органите за надзор на пазарот ќе ги преземат сите соодветни привремени мерки за забрана или ограничување на производот што е ставен на располагање на нивниот национален пазар, за повлекување на производот од тој пазар или за отповикување на истиот.

Органите за надзор на пазарот без одлагање ја известуваат Комисијата и другите земји-членки за тие мерки.

5. Информациите наведени во став 4 ги вклучуваат сите достапни детали, особено податоците потребни за идентификација на производот што не е усогласен, потеклото на производот, природата на наводната неусогласеност и ризикот, природата и времетраење на преземените национални мерки и аргументите изнесени од релевантниот економски оператор. Особено, органите за надзор на пазарот наведуваат дали непочитувањето се должи на кое било од следново:

(а) неуспехот на производот да ги исполни барањата утврдени во Член 4;

(б) недостатоци во хармонизираните стандарди наведени во Член 12.

6. Земјите-членки освен земјата-членка што ја започнува постапката според овој член, без одлагање, ја информираат Комисијата и другите земји-членки за какви било мерки донесени и за какви било дополнителни информации со кои располагаат во врска со неусогласеноста на предметниот производ, и, во случај на несогласување со донесената национална мерка, за нивните приговори.

7. Доколку, во рок од три месеци од приемот на информациите наведени во став 5, не е изнесен приговор ниту од земја-членка ниту од Комисијата во врска со привремена мерка преземена од земја-членка, таа мерка ќе се смета за оправдана.

8. Земјите-членки обезбедуваат дека соодветни ограничувачки мерки, како што е повлекување на производот од пазарот, во погледна предметниот производ се превземаат без одлагање.

Член 37

Процедура за заштита на унијата

1. Кога, по завршувањето на постапката утврдена во ставовите 3 и 4 од Членот 36, се покренуваат приговори против мерка преземена од земја-членка, или кога Комисијата смета дека националната мерка е спротивна на законодавството на Унијата, Комисијата, без одлагање, стапува во консултација со земјите-членки и релевантниот економски оператор или оператори и ја проценува

националната мерка. Врз основа на резултатите од таа проценка, Комисијата одлучува дали националната мерка е оправдана или не.

Комисијата ја доставува својата одлука до сите земји-членки и веднаш им ја соопштува на нив и на соодветниот економски оператор или оператори.

2. Доколку националната мерка се смета за оправдана, сите земји-членки ги преземаат неопходните мерки за да осигурат дека неусогласениот производ е повлечен или отповикан од нивниот пазар и соодветно ја информираат Комисијата. Доколку националната мерка се смета за неоправдана, засегнатата земја-членка ќе ја повлече таа мерка.

3. Кога националната мерка се смета за оправдана, а неусогласеноста на производот се припишува на недостатоци во хармонизираните стандарди наведени во точка (б) од став 5 на Член 36 од оваа регулатива, Комисијата ја применува постапката предвидена во Член 11 од регулативата (ЕУ) бр. 1025/2012.

Член 38

усогласен производ што претставува ризик

1. Кога, откако извршила евалуација според став 1 на Член 36, земја-членка утврди дека, иако производот е во согласност со ова поглавје, тој претставува ризик по здравјето или безбедноста на лица или за други аспекти на заштита на јавен интерес според оваа поглавје, од релевантниот економски оператор бара да ги преземе сите соодветни мерки за да обезбеди дека предметниот производ, кога е ставен на пазарот, повеќе не го претставува тој ризик, да го повлече производот од пазарот или да го отповика во разумен рок, сразмерно со природата на ризикот, како што може да препише.

2. Економскиот оператор обезбедува дека се преземаат корективни мерки во однос на сите засегнати производи кои што ги ставил на располагање на пазарот во целата Унија.

3. Земјата-членка веднаш ја известува Комисијата и другите земји-членки. Тие информации ги вклучуваат сите достапни детали, особено податоците потребни за идентификација на предметниот производ, потеклото и синцирот на снабдување на производот, природата на вклучениот ризик и природата и времетраењето на преземените национални мерки.

4. Комисијата, без одлагање, влегува во консултација со земјите-членки и релевантниот економски оператор или оператори и ги проценува преземените национални мерки. Врз основа на резултатите од таа проценка, Комисијата одлучува дали националната мерка е оправдана или не, и, доколку е потребно, предлага соодветни мерки.

5. Комисијата ја доставува својата одлука до сите земји-членки и веднаш им ја соопштува на нив и на соодветниот економски оператор или оператори.

Член 39

Формална неусогласеност

1. Без да е во спротивност со Членот 36, кога земја-членка ќе донесе еден од следниве наоди во врска со производите опфатени во оваа глава, ќе побара од релевантниот економски оператор да стави крај на засегнатата неусогласеност:

(а) ознаката СЕ е ставена во спротивност со Член 30 од Регулативата (ЕЗ) бр. 765/2008 или со Член 15 или Член 16 од оваа регулатива;

(б) ознаката СЕ или типот не е ставен;

(в) идентификацискиот број на нотифицираното тело, каде што се применува постапката за проценка на сообразноста утврдена во Дел 9 од Анексот, е ставен во спротивност со Член 16 или не е ставен;

(г) ознаката за идентификација на класата на воздухоплов без екипаж не е ставена;

(д) индикацијата за нивото на моќност на звукот доколку е потребно не е ставена;

(е) серискиот број не е ставен или не е точен формат;

(ж) прирачникот или известувањето за информации не е достапно;

(з) Декларацијата за сообразност на ЕУ недостасува или не е составена;

(и) Декларацијата за сообразност на ЕУ не е правилно составена;

(л) техничката документација или не е достапна или не е целосна;

(м) недостасуваат име на производител или увозник, регистрирано трговско име или регистрирана трговска марка, адреса на веб-страница или поштенска адреса.

2. Доколку неусогласеноста спомнета во став 1 опстојува, засегнатата земја-членка ги презема сите соодветни мерки за ограничување или забрана за правење на производот достапен на пазарот или да обезбеди повлекување или отповикување од пазарот.

ПОГЛАВЈЕ III

Системи за воздухоплов без екипаж што оперираат во „сертифицирана“ и „специфична“ категорија

Член 40

Барања за системи за воздухоплов без екипаж кои оперираат во „сертифицирана“ и „специфична“ категорија

1. Дизајнот, производството и одржувањето на системот за воздухоплов без екипаж се сертифицира ако системот за воздухоплов без екипаж исполнува кој било од следниве услови:

(а) има карактеристична димензија од 3м или повеќе, и е дизајниран да се оперира над собри на луѓе;

(б) е дизајниран за превоз на луѓе;

(в) е дизајниран за транспорт на опасни материи и бара високо ниво на цврстина за ублажување на ризиците за трети лица во случај на несреќа;

(г) се користи во „специфичната“ категорија на операции дефинирани во Член 5 од Регулативата за спроведување (ЕУ) 2019/947 и оперативното овластување издадено од надлежниот орган, по проценка на ризик предвидена во Член 11 од Регулативата за спроведување (ЕУ) 2019/947, смета дека ризикот од операцијата не може соодветно да се ублажи без сертификарање на системот за воздухоплов без екипаж.

2. Систем за воздухоплов без екипаж што е предмет на сертификација треба да биде во согласност со важечките барања утврдени во регулативите на Комисијата (ЕУ) бр. 748/2012 ⁽¹⁵⁾, (ЕУ) 2015/640 ⁽¹⁶⁾ и (ЕУ) бр. 1321/2014 ⁽¹⁷⁾.

3. Освен ако не е потребно да се сертификара во согласност со став 1, системот за воздухоплов без екипаж што се користи во „специфична“ категорија ги содржи техничките можности определени во оперативното овластување издадено од надлежниот орган или во стандардното сценарио дефинирано во Додаток 1 на Анексот на Регулативата за спроведување (ЕУ) 2019/947 или како што е дефинирано со сертификатот за оператор на лесен систем за воздухоплов без екипаж (LUC) согласно дел В од Анексот на Регулативата за спроведување (ЕУ) 2019/947.

ПОГЛАВЈЕ IV

Оператори на систем за воздухоплов без екипаж од трета земја

Член 41

Оператори на систем за воздухоплов без екипаж од трета земја

1. Оператори на системи за воздухоплов без екипаж кои имаат свое главно место на деловна активност, се основани или престојуваат во трета земја, треба да бидат во согласност со

---

¹⁵ Регулатива на Комисијата (ЕУ) бр. 748/2012 од 3 август 2012 година за утврдување на правила за спроведување за пловидбеност и еколошка сертификација за авиони и сродни производи, делови и уреди, како и за сертификарање на организации за дизајн и производство (OJ L 224, 21,8 .2012 година, стр. 1).

¹⁶ Регулатива на Комисијата (ЕУ) 2015/640 од 23 април 2015 година за дополнителни спецификации на пловидбеност за даден вид операции и изменување на Регулативата (ЕУ) бр. 965/2012 (OJ L 106, 24.4.2015, стр. 18).

¹⁷ Регулатива на Комисијата (ЕУ) бр. 1321/2014 од 26 ноември 2014 година за постојаната пловидбеност на авионите и аеронаутичките производи, делови и уреди, како и за одобрување на организации и персонал вклучени во овие задачи (OJ L 362, 17.12.2014, стр. 1)

Регулативата за спроведување (ЕУ) 2019/947 за целите на операциите на системите за воздухоплов без екипаж во рамките на воздушниот простор на единственото европско небо.

---

2. Надлежен орган за операторот на системот за воздухоплов без екипаж од трета земја е надлежниот орган на првата земја-членка каде што операторот на системот за воздухоплов без екипаж има намера да работи.

3. По исклучок од став 1, сертификат за компетентност на далечинскиот пилот или оператор на системот за воздухоплов без екипаж во согласност со Регулативата за спроведување (ЕУ) 2019/947, или еквивалентен документ, може да биде признаен од надлежниот орган за целите на работењето во , до и надвор од Унијата под услов:

(а) третата земја да побара такво признавање;

(б) Сертификатот за компетентност на далечинскиот пилот или сертификатот на операторот на системот за воздухоплов без екипаж се валидни документи на државата што ја издава; и

(в) Комисијата, по консултација со ЕАСА, обезбеди дека барањата врз основа на кои се издадени такви сертификати обезбедуваат исто ниво на безбедност како и оваа регулатива.

ПОГЛАВЈЕ V

Завршни одредби

Член 42

Влегување во сила

Оваа регулатива влегува во сила дваесеттиот ден по објавувањето во Службениот весник на Европската Унија.

Оваа регулатива е обврзувачка во целост и директно применлива во сите земји-членки.

Брисел, 12 март 2019 година.

За Комисијата

Претседателот

Жан-Клод Јункер

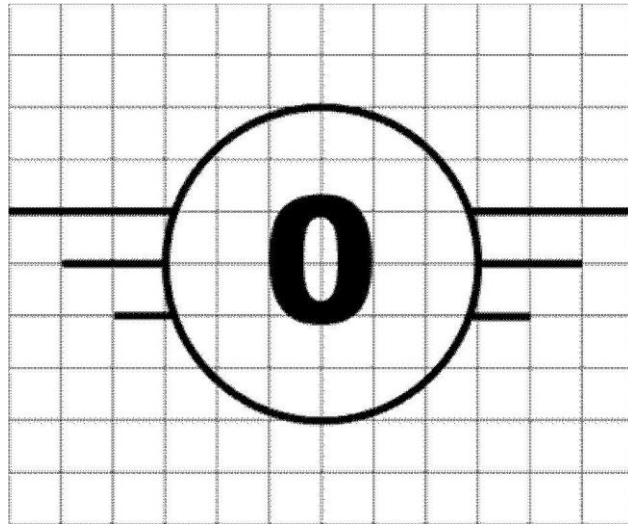

АНЕКС

ДЕЛ 1

Барања за систем за воздухоплов без екипаж од класа C0

Систем за воздухоплов без екипаж од класа C0 ја носи следната ознака за идентификација на класата на воздухопловот без екипаж:

Системи за воздухоплов без екипаж од класа C0 треба да одговараат на следново:

- (1) имаат МТОМ помала од 250 g, вклучувајќи корисен товар;
- (2) имаат максимална брзина во лет на ниво од 19 m / s;
- (3) имаат максимална достижна висина над точката на полетување ограничена на 120m;
- (4) да може безбедно да се контролира во однос на стабилноста, подвижноста и перформансите на врската со податоците, од далечински пилот следејќи ги упатствата на производителот, колку што е потребно под сите предвидени работни услови, вклучително и по откажување на еден или, доколку е соодветно, повеќе системи;
- (5) да бидат дизајнирани и конструирани на таков начин што ќе ги минимизираат повредите на луѓето за време на оперирањето, треба да се избегнуваат остри рабови, освен ако не е технички неизбежно според добрата практика на дизајнирање и производство. Доколку е опремено со елиси, тој треба да биде дизајниран на таков начин што ќе ја ограничи секоја повреда што може да ја нанесат краците на елисата;
- (6) да се напојува со електрична енергија и да има номинален напон што не надминува 24 V директна струја (DC) или еквивалентен напон на наизменична струја (AC); неговите пристапни

делови не треба да надминуваат 24 V DC или еквивалент наизменичен напон; внатрешните напони не смеат да надминуваат 24 V DC или еквивалентен наизменичен напон, освен ако не се осигура дека напонот и струјата што се создаваат не доведуваат до никаков ризик или штетен електричен удар дури и кога е оштетен системот за воздухоплов без екипаж;

(7) доколку е опремен со режим „следи ме“ и кога е вклучена оваа функција, да биде во опсег што не надминува 50 метри од далечинскиот пилот и да овозможи далечинскиот пилот да ја врати контролата врз воздухопловот без екипаж;

(8) да се пласираат на пазарот со прирачник за корисник кој обезбедува:

(а) карактеристиките на воздухопловот без екипаж, вклучувајќи ги но не ограничувајќи се на:

- Класа на воздухопловот без екипаж

- маса на воздухопловот без екипаж (со опис на референтната конфигурација) и максимална маса при полетување (МТОМ);

- општи карактеристики на дозволен корисен товар во однос на димензиите на масата, интерфејсите со воздухопловот без екипаж и другите можни ограничувања;

- опрема и софтвер за далечинско управување на воздухопловот без екипаж;

- и опис на однесувањето на воздухопловот без екипаж во случај на губење на линк за податоци;

(б) јасни оперативни упатства;

(в) оперативни ограничувања (вклучително но не ограничувајќи се на метеоролошките услови и дневните/ноќните операции); и

(г) соодветен опис на сите ризици поврзани со операциите на системот за воздухоплов без екипаж, прилагодени за возраста на корисникот.

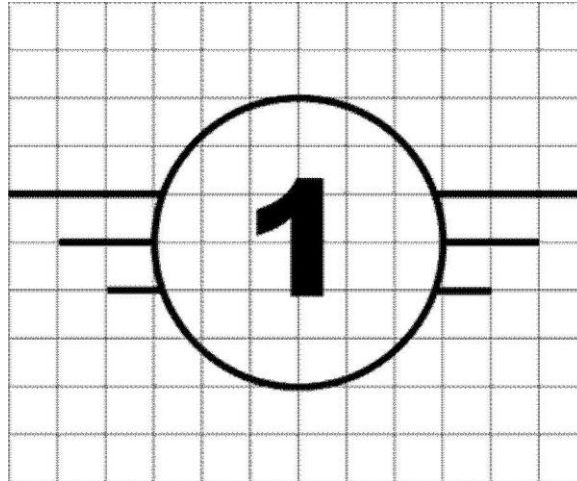
(9) вклучува информативно известување објавено од Агенцијата за безбедност во воздухопловството на Европската Унија (EASA) со кое се обезбедуваат применливите ограничувања и обврски, во согласност со Регулативата за спроведување (ЕУ) 2019/947.

(10) Точките 4, 5 и 6 не се однесуваат на системите за воздухоплов без екипаж кои се играчки во смисла на Директивата 2009/48 / ЕЗ за безбедноста на играчките.

ДЕЛ 2

Барања за системи за воздухоплов без екипаж од класа С1

Системите за воздухоплов без екипаж од класа С1 ја носат следната ознака за идентификација на класата на воздухопловот без екипаж:

Системите за воздухоплов без екипаж од класа C1 треба да бидат во согласност со следново:

- (1) да бидат изработени од материјали и да имаат перформанси и физички карактеристики како што да се осигурува дека во случај на удар со конечна брзина со човечка глава, енергијата пренесена на човечката глава е помала од 80 J, или, како алтернатива, ќе има МТОМ помал од 900 г, вклучувајќи корисен товар;
- (2) да има максимална брзина во лет на ниво од 19 m / s;
- (3) да има максимална достижна висина над точката на полетување ограничена на 120 м или да биде опремена со систем што ја ограничува висината над површината или над точката на полетување на 120 м или до вредност што може да ја избере далечинскиот пилот. Доколку вредноста е со можност да биде избрана, на далечинскиот пилот му обезбедува јасни информации за висината на воздухопловот без екипаж над површината или точката на полетување за време на летот.
- (4) може безбедно да се контролира во однос на стабилноста, подвижноста и перформансите на врската со податоците, од далечински пилот следејќи ги упатствата на производителот, колку што е потребно под сите предвидени работни услови, вклучително и по откажување на еден или, доколку е соодветно, повеќе системи;
- (5) ја имаат потребната механичка цврстина, вклучително и секој неопходен безбедносен фактор и, каде што е соодветно, стабилност за да го издржат секој стрес на кој е подложен за време на употребата без никакво кршење или деформација што може да го попречи неговиот безбеден лет;
- (6) да бидат дизајнирани и конструирани на таков начин што ќе се минимизираат повредите на луѓето за време на оперирањето, треба да се избегнуваат остри рабови, освен ако не е технички неизбежно според добрата практика на дизајнирање и производство. Доколку е опремено со елиси, тој треба да биде дизајниран на таков начин што ќе ја ограничи секоја повреда што може да ја нанесат краците на елисата;

(7) во случај на загуба на линкот за податоци, да има сигурен и предвидлив метод за воздухопловот без екипаж да го поврати линкот за податоци или да го прекине летот на начин што го намалува влијанието врз трети лица во воздухот или на земјата;

(8) освен ако не е воздухоплов без екипаж со фиксно крило, да има гарантирано ниво на моќност на звукот А-пондерирана L_{WA} утврдена според Дел 13 што не ги надминува нивоата утврдени во Дел 15;

(9) освен ако не е воздухоплов без екипаж со фиксно крило, да има назнака за гарантираното ниво на звук на А-пондерирана моќност ставена на воздухоплов без екипаж и/или на неговото пакување според Дел 14;

(10) се напојува со електрична енергија и има номинален напон не поголем од 24 V DC или еквивалентен наизменичен напон; неговите пристапни делови не треба да надминуваат 24 V DC или еквивалент наизменичен напон; внатрешните напони не смеат да надминуваат 24 V DC или еквивалентен наизменичен напон, освен ако не се осигура дека напонот и струјата што се создаваат не доведуваат до никаков ризик или штетен електричен удар дури и кога е оштетен системот за воздухоплов без екипаж;

(11) имаат единствен физички сериски број во согласност со стандардот ANSI/CTA-2063 сериски броеви на мали системи на воздухоплов без екипаж

(12) имаат директна далечинска идентификација која:

(а) дозволува поставување на регистарскиот број на операторот на системот за воздухоплов без екипаж во согласност со Член 14 од Регулацијата за спроведување (ЕУ) 2019/947 и исклучиво следејќи го процесот предвиден со системот за регистрација;

(б) обезбедува, во реално време за време на целото времетраење на летот, директно периодично емитување од воздухопловот без екипаж со употреба на отворен и документиран протокол за пренос, на следниве податоци, на начин што тие можат да бидат примени директно од постојните мобилни уреди во опсегот на емитување:

- i регистарскиот број на операторот на системот за воздухоплов без екипаж;
- ii единствениот физички сериски број на воздухопловот без екипаж усогласен со стандардот ANSI/CTA-2063;
- iii географската положба на воздухопловот без екипаж и неговата висина над површината или точката на полетување;
- iv курсот на маршрутата измерен во насока на движење на стрелките на часовникот од вистинскиот север и брзината мерена на земја на воздухопловот без екипаж; и
- v географската положба на далечинскиот пилот или, доколку не е достапна, точката на полетување;

(в) осигурува дека корисникот не може да ги измени податоците наведени во став (б) точки ii, iii, iv и v;

(13) да бидат опремени со систем за геопросторна ориентација кој обезбедува:

(а) интерфејс за вчитување и ажурирање на податоци што содржат информации за ограничувањата на воздушниот простор во врска со положбата и висината на воздухопловот без екипаж, наметнати од географските зони, како што е дефинирано во член 15 од Регулативата за спроведување (ЕУ) 2019/947, што обезбедува дека процесот на вчитување или ажурирањето на таквите податоци не ги нарушува нивниот интегритет и валидност;

(б) предупредувачко известување за далечинскиот пилот кога ќе се открие потенцијално кршење на ограничувањата на воздушниот простор; и

(в) информации до далечинскиот пилот за статусот на воздухопловот без екипаж, како и предупредувачко известување кога неговите системи за позиционирање или навигација не можат да обезбедат правилно функционирање на системот за геопросторна ориентација;

(14) ако воздухопловот без екипаж има функција што го ограничува неговиот пристап до одредени воздушни области или волумени на воздушниот простор, оваа функција ќе работи на таков начин што непречено комуницира со системот за контрола на летот на воздухопловот без екипаж без негативно да влијае на безбедноста на летот; дополнително, треба да обезбедува јасни информации на далечинскиот пилот кога оваа функција спречува воздухопловот без екипаж да влезе во овие области на воздушните области или волумени на воздушниот простор;

(15) да му дадат на далечинскиот пилот јасно предупредување кога батеријата на воздухопловот без екипаж или неговата контролна станица ќе достигне ниско ниво, така што далечинскиот пилот има доволно време безбедно да го приземји воздухопловот без екипаж;

(16) да бидат опремени со светла за:

(а) контролата на воздухопловот без екипаж,

(б) видливоста на воздухопловот без екипаж ноќе, дизајнот на светлата ќе му овозможи на лицето на земја, да го разликува воздухопловот без екипаж од воздухоплов со екипаж;

(17) ако е опремен со режим „следи ме“ и кога е вклучена оваа функција, да биде во опсег што не надминува 50 метри од далечинскиот пилот и да овозможува далечинскиот пилот да ја врати контролата врз воздухопловот без екипаж;

(18) да се пласираат на пазарот со прирачник за корисник кој обезбедува:

(а) карактеристиките на воздухопловот без екипаж, вклучувајќи ги но не ограничувајќи се на:

- класа на воздухопловот без екипаж;

- маса на воздухопловот без екипаж (со опис на референтната конфигурација) и максимална маса на полетување (МТОМ);
- општи карактеристики на дозволените корисни товари во однос на димензиите на масата, интерфејсите со воздухопловот без екипаж и другите можни ограничувања;
- опрема и софтвер за контрола на воздухопловот без екипаж од далечина;
- упатување на протоколот за пренос што се користи за директна емисија на далечинска идентификација;
- ниво на моќност на звукот;
- и опис на однесувањето на воздухопловот без екипаж во случај на губење на врската со податоци;
- (б) јасни оперативни упатства;
- (в) постапка за поставување на ограничувањата на воздушниот простор;
- (г) упатства за одржување;
- (д) постапките во случај на проблеми;
- (ф) оперативни ограничувања (вклучително, но не ограничувајќи се на метеоролошките услови и дневните/ноќните операции); и
- (е) соодветен опис на сите ризици поврзани со оперирањето на системот за воздухоплов без екипаж;

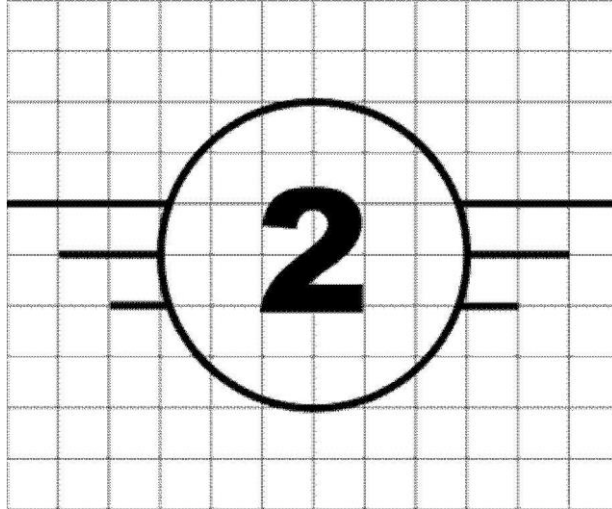
(19) вклучуваат информативно известување објавено од EASA, со кое се даваат применливите ограничувања и обврски согласно законодавството на ЕУ.

ДЕЛ 3

Барања за системи за воздухоплов без екипаж од класа C2

Системите за воздухоплов без екипаж од класа C2 ја носат следната ознака за идентификација на класата на воздухопловот без екипаж:

Системите за воздухоплов без екипаж од класа C2 треба да бидат во согласност со следново:

- (1) имаат МТОМ помал од 4 кг, вклучувајќи корисен товар;
- (2) имаат максимална достижна висина над точката на полетување ограничена на 120 м или се опремени со систем што ја ограничува висината над површината или над точката на полетување на 120 м или до вредност што може да ја избере далечинскиот пилот. Доколку вредноста е избрана, на далечинскиот пилот му обезбедува јасни информации за висината на воздухопловот без екипаж над површината или точката на полетување за време на летот.
- (3) можат безбедно да се контролираат во однос на стабилноста, подвижноста и перформансите на врската со податоците, од далечински пилот со соодветна компетентност како што е дефинирано во Регулативата за спроведување (ЕУ) 2019/947 и следејќи ги упатствата на производителот, колку што е потребно под сите предвидени работни услови, вклучително и по откажување на еден или, доколку е соодветно, повеќе системи;
- (4) ја имаат потребната механичка цврстина, вклучително и секој неопходен безбедносен фактор и, каде што е соодветно, стабилност за да го издржат секој стрес на кој е подложен за време на употребата, без никакво кршење или деформација што може да го попречи неговиот безбеден лет;
- (5) во случај на врзан воздухоплов без екипаж, има затегнувачка должина на врвата помала од 50 м и механичка јачина не помала од:
  - (а) за авиони потешки од воздухот, 10 пати поголема од тежината на аеродинот при максимална маса;
  - (б) за полесни летала од воздухот, 4 пати поголема од силата што ја врши комбинацијата на максималната статичка потисна моќ и аеродинамичката сила на максималната дозволена брзина на ветерот при летот;
- (6) да бидат дизајнирани и конструирани на таков начин што ќе се минимизираат повредите на луѓето за време на оперирањето, треба да се избегнуваат остри рабови, освен ако не е технички неизбежен според добрата практика на дизајнирање и производство. Доколку е опремено со елиси,

тој треба да биде дизајниран на таков начин што ќе ја ограничи секоја повреда што може да ја нанесат краците на елисата;

(7) освен ако не е поврзана, во случај на губење на линкот со податоци, да има сигурен и предвидлив метод за воздухопловот без екипаж да го поврати линкот со податоци или да го прекине летот на начин што го намалува влијанието врз трети страни во воздухот или врз земјата;

(8) освен ако не е поврзано, да бидат опремени со податочен линк заштитен од неовластен пристап до командните и контролните функции;

(9) освен ако не е воздухоплов без екипаж со фиксно крило, да биде опремен со режим со мала брзина што може да го избере далечинскиот пилот и да ја ограничи максималната брзина на крстарење на не повеќе од 3 m/s.

(10) освен ако не е воздухоплов без екипаж со фиксно крило, има гарантирано ниво на моќност на звук А-пондерирана L_{WA} определена според Дел 13 што не ги надминува нивоата утврдени во Дел 15;

(11) освен ако не е воздухоплов без екипаж со фиксно крило, има назнака за гарантирано ниво на моќност на звук А-пондерирана ставена на воздухопловот без екипаж и/или на неговото пакување според Дел 14;

(12) се напојува со електрична енергија и има номинален напон не поголем од 48 V DC или еквивалентен наизменичен напон; неговите пристапни делови не треба да надминуваат 48 V DC или еквивалент наизменичен напон; внатрешните напони не смеат да надминуваат 48 V DC или еквивалентен наизменичен напон освен ако не се осигури дека напонот и струјата што се создаваат не доведуваат до никаков ризик или штетен електричен удар дури и кога е оштетен системот на воздухопловот без екипаж;

(13) имаат единствен физички сериски број во согласност со стандардот ANSI/CTA-2063 сериски броеви на мали системи на воздухоплов без екипаж;

(14) освен ако е поврзано, има директна идентификација од далечина што:

(а) дозволува поставување на регистарскиот број на операторот на системот на воздухопловот без екипаж во согласност со Член 14 од Регулацијата за спроведување (ЕУ) 2019/947 и исклучиво следејќи го процесот предвиден со системот за регистрација;

(б) обезбедува, во реално време, за време на целото времетраење на летот, директен периодичен пренос од воздухопловот без екипаж со употреба на отворен и документиран протокол за пренос, од следниве податоци, на начин што тие можат да бидат примени директно од постојните мобилни уреди во опсег на емитување:

i регистарскиот број на операторот на системот за воздухоплов без екипаж;

ii единствениот физички сериски број на воздухопловот без екипаж усогласен со стандардот ANSI/CTA-2063;

- iii географската положба на воздухопловот без екипаж и неговата висина над површината или точката на полетување;
- iv курсот на маршрутата измерен во насока на движење на стрелките на часовникот од вистинскиот север и брзината на копно на воздухопловот без екипаж; и
- v географската положба на далечинскиот пилот;

(в) осигурува дека корисникот не може да ги измени податоците наведени во став (б) точки ii, iii, iv и v;

(15) да бидат опремени со функција за геопросторна ориентација што обезбедува:

(а) интерфејс за вчитување и ажурирање на податоци што содржат информации за ограничувањата на воздушниот простор во врска со положбата и висината на воздухопловот без екипаж, наметнати од географските зони, како што е дефинирано во член 15 од Регулативата за спроведување (ЕУ) 2019/947, што обезбедува дека процесот на вчитување или ажурирањето на овие податоци не ги нарушува нивниот интегритет и валидност;

(б) предупредувачко известување за далечинскиот пилот кога ќе се открие потенцијално кршење на ограничувањата на воздушниот простор; и

(в) информации до далечинскиот пилот за статусот на воздухопловот без екипаж, како и предупредувачко известување кога неговото позиционирање или навигација не можат да обезбедат правилно функционирање на системот за геопросторна ориентација;

(16) ако воздухопловот без екипаж има функција што го ограничува неговиот пристап до одредени воздушни области или волумени на воздушниот простор, оваа функција ќе работи на таков начин што непречено комуницира со системот за контрола на летот на воздухопловот без екипаж без негативно да влијае на безбедноста на летот; дополнително, треба да се обезбедат јасни информации за далечинскиот пилот кога оваа функција спречува воздухопловот без екипаж да влезе во овие воздушни области или волумени на воздушниот простор;

(17) му дадат на далечинскиот пилот јасно предупредување кога батеријата на воздухопловот без екипаж или неговата контролна станица ќе достигне ниско ниво, така што далечинскиот пилот ќе има доволно време безбедно да го спушти воздухопловот без екипаж;

(18) да бидат опремени со светла за:

(1) контрола на воздухопловот без екипаж;

(2) видливост на воздухопловот без екипаж ноќе, дизајнот на светлата ќе му овозможи на лицето на земја да разликува воздухоплов без екипаж од воздухоплов со екипаж;

(19) да се пласираат на пазарот со прирачник за корисник кој обезбедува:

(а) карактеристиките на воздухопловот без екипаж, вклучувајќи ги но не ограничувајќи се на:

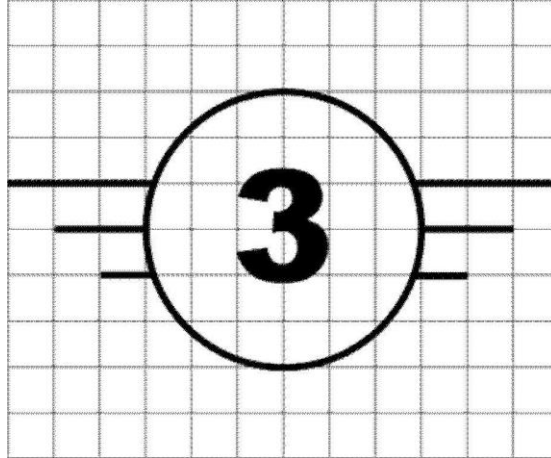
- класа на воздухопловот без екипаж;
  - маса на воздухопловот без екипаж (со опис на референтната конфигурација) и максимална маса на полетување (МТОМ);
  - општи карактеристики на дозволен корисен товар во однос на димензиите на масата, интерфејсите со воздухопловот без екипаж и другите можни ограничувања;
  - опрема и софтвер за контрола на воздухопловот без екипаж од далечина;
  - упатување на протоколот за пренос што се користи за директна емисија на далечинска идентификација;
  - ниво на моќност на звукот;
  - и опис на однесувањето на воздухопловот без екипаж во случај на губење на врската со податоци;
- (б) јасни оперативни упатства;
  - (в) постапка за поставување на ограничувањата на воздушниот простор;
  - (г) упатства за одржување;
  - (д) постапки во случај на проблеми;
  - (ѓ) оперативни ограничувања (вклучително, но не ограничувајќи се на метеоролошките услови и дневните/ноќните операции); и
  - (е) соодветен опис на сите ризици поврзани со оперирањето на системот на воздухопловот без екипаж;

(20) вклучуваат информативно известување објавено од ЕАСА со применливи ограничувања и обврски согласно законодавството на ЕУ.

ДЕЛ 4

Барања за системи за воздухоплов без екипаж од класа С3

Системите за воздухоплов без екипаж од класа С3 ја носат следната ознака за идентификација на класата на воздухопловот без екипаж:

Системите за воздухоплов без екипаж од класа С3 треба да бидат во согласност со следново:

- (1) има МТОМ помал од 25 кг, вклучувајќи корисен товар и има максимална карактеристична димензија помала од 3 м;
- (2) има максимална достижна висина над точката на полетување ограничена на 120 м или се опремени со систем што ја ограничува висината над површината или над точката на полетување на 120 м или до вредност што може да ја избере далечинскиот пилот . Доколку вредноста е избрана, на далечинскиот пилот треба да му се дадат јасни информации за висината на воздухопловот без екипаж над површината или точката на полетување за време на летот;
- (3) може безбедно да се контролира во однос на стабилноста, подвижноста и перформансите на врската со податоците, од пилот со соодветна компетентност, како што е дефинирано во Регулацијата за спроведување (ЕУ) бр. 2019/947 и следејќи ги упатствата на производителот, колку што е потребно во сите предвидени работни услови, вклучително и по откажување на еден или, доколку е соодветно, повеќе системи;
- (4) во случај на врзан воздухоплов без екипаж, има затегнувачка должина на врвцата помала од 50 м и механичка јачина не помала од:
  - (а) за воздухоплов потежок од воздухот, 10 пати поголема од тежината на аеродинот со максимална маса;
  - (б) за полесн воздухоплов од воздухот, 4 пати поголема од силата што ја врши комбинацијата на максималната статичка потисна моќ и аеродинамичката сила на максималната дозволена брзина на ветерот при летот;
- (5) освен ако не е поврзана, во случај на губење на линкот со податоци, да има сигурен и предвидлив метод за воздухопловот без екипаж да го поврати линкот со податоци или да го прекине летот на начин што го намалува влијанието врз трети страни во воздухот или земјата;
- (6) освен ако не е воздухоплов без екипаж со фиксно крило, има назнака за гарантирано ниво на моќност на звукот А-пондерирана L_{WA} утврдена според Дел 13 поставена на воздухопловот без екипаж и/или на неговото пакување според Дел 14;

(7) се напојува со електрична енергија и има номинален напон не поголем од 48 V DC или еквивалентен наизменичен напон; неговите пристапни делови не треба да надминуваат 48 V DC или еквивалент наизменичен напон; внатрешните напони не смеат да надминуваат 48 V DC или еквивалентен наизменичен напон освен ако не се осигури дека напонот и струјата што се создаваат не доведуваат до никаков ризик или штетен електричен удар дури и кога е оштетен системот на воздухопловот без екипаж;

(8) има единствен физички сериски број во согласност со стандардот ANSI/CTA-2063 сериски броеви на мали системи на воздухоплов без екипаж;

(9) освен ако е поврзано, има директна идентификација од далечина што:

(а) дозволува поставување на регистарскиот број на операторот на системот за воздухоплов без екипаж во согласност со Член 14 од Регулацијата за спроведување (ЕУ) 2019/947 и исклучиво следејќи го процесот предвиден со системот за регистрација;

(б) обезбедува, во реално време, за време на целото времетраење на летот, директен периодичен пренос од воздухопловот без екипаж со употреба на отворен и документиран протокол за пренос, од следниве податоци, на начин што тие можат да бидат примени директно од постојните мобилни уреди во радиодифузниот опсег:

- i регистарскиот број на операторот на системот за воздухоплов без екипаж;
- ii единствениот физички сериски број на воздухопловот без екипаж усогласен со стандардот ANSI/CTA-2063;
- iii географската положба на воздухопловот без екипаж и неговата висина над површината или точката на полетување;
- iv курсот на маршрутата измерен во насока на движење на стрелките на часовникот од вистинскиот север и брзината на копно на воздухопловот без екипаж; и
- v географската положба на далечинскиот управувач;

(в) осигурува дека корисникот не може да ги измени податоците споменати во став (б) точки ii, iii, iv и v.

(10) да бидат опремени со функција за геопросторна ориентација што обезбедува:

(а) интерфејс за вчитување и ажурирање на податоци што содржат информации за ограничувањата на воздушниот простор во врска со положбата и висината на воздухопловот без екипаж, наметнати од географските зони, како што е дефинирано во Член 15 од Регулацијата за спроведување (ЕУ) 2019/947, што обезбедува дека процесот на вчитување или ажурирањето на овие податоци не ги нарушува нивниот интегритет и валидност;

(б) предупредувачко известување за далечинскиот пилот кога ќе се открие потенцијално кршење на ограничувањата на воздушниот простор; и

(в) информации до далечинскиот пилот за статусот на воздухопловот без екипаж, како и предупредувачко известување кога неговото позиционирање или навигација не можат да обезбедат правилно функционирање на системот за геопросторна ориентација;

(11) ако воздухопловот без екипаж има функција што го ограничува неговиот пристап до одредени воздушни области или волумени на воздушниот простор, оваа функција ќе работи на таков начин што непречено комуницира со системот за контрола на летот на воздухопловот без екипаж без негативно влијание врз безбедноста на летот дополнително, треба да се обезбедат јасни информации за далечинскиот пилот кога оваа функција спречува воздухопловот без екипаж да влезе во овие воздушни области или волумени на воздушниот простор;

(12) освен ако е поврзано, да биде опремен со податочна врска заштитена од неовластен пристап до командните и контролните функции;

(13) му обезбедуваат на далечинскиот пилот јасно предупредување кога батеријата на воздухопловот без екипаж или неговата контролна станица ќе достигне ниско ниво, така што далечинскиот пилот има доволно време безбедно да го спушти воздухопловот без екипаж;

(14) да бидат опремени со светла за:

(1) контрола на воздухопловот без екипаж;

(2) видливост на воздухопловот без екипаж ноќе, дизајнот на светлата ќе му овозможи на лицето на земја да разликува воздухоплов без екипаж од воздухоплов со екипаж;

(15) да се пласираат на пазарот со прирачник за корисник кој обезбедува:

(а) карактеристиките на воздухопловот без екипаж, вклучувајќи ги и не ограничувајќи се на:

- класа на воздухопловот без екипаж;

- маса на воздухопловот без екипаж (со опис на референтната конфигурација) и максимална маса на полетување (МТОМ);

- општи карактеристики на дозволен корисен товар во однос на димензиите на масата, интерфејсите со воздухопловот без екипаж и другите можни ограничувања;

- опрема и софтвер за контрола на воздухопловот без екипаж од далечина;

- упатување на протоколот за пренос што се користи за директна емисија на далечинска идентификација;

- ниво на моќност на звукот;

- и опис на однесувањето на воздухопловот без екипаж во случај на губење на врската со податоци;

(б) јасни оперативни упатства;

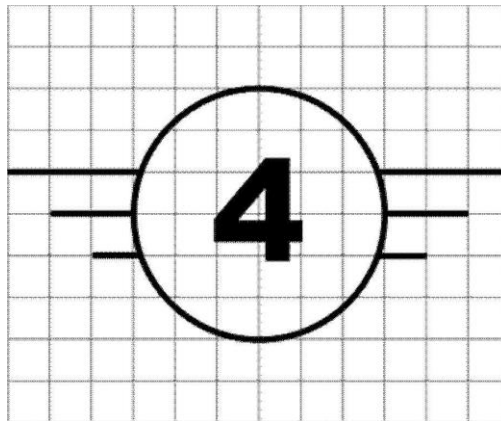
- (в) постапка за поставување на ограничувањата на воздушниот простор;
- (г) упатства за одржување;
- (д) постапки во случај на проблеми;
- (ѓ) оперативни ограничувања (вклучително, но не ограничувајќи се на метеоролошките услови и дневните / ноќните операции); и
- (е) соодветен опис на сите ризици поврзани со оперирањето на системот на воздухопловот без екипаж;

(16) вклучуваат информативно известување објавено од ЕАСА со применливи ограничувања и обврски согласно законодавството на ЕУ.

ДЕЛ 5

Барања за системи за воздухоплов без екипаж од класа С4

Системите за воздухоплов без екипаж од класа С4 ја носат следната ознака за идентификација на класата на воздухопловот без екипаж:

Системите за воздухоплов без екипаж од класа С4 треба да бидат во согласност со следново:

- (1) имаат МТОМ помал од 25 кг, вклучувајќи корисен товар;
- (2) да биде безбедно контролиран и маневриран од далечински пилот следејќи ги упатствата на производителот, како што е потребно под сите предвидени работни услови, вклучително и по откажување на еден или, доколку е соодветно, повеќе системи;
- (3) да не бидат способни за режими на автоматска контрола, освен за помош за стабизирање на летот, без директно влијание врз траекторијата и помош за изгубена врска доколку е достапна однапред утврдена фиксна позиција на контролите на летот во случај на изгубена врска;
- (4) да се пласираат на пазарот со прирачник за корисник кој обезбедува:

(а) карактеристиките на воздухопловот без екипаж, вклучувајќи ги но не ограничувајќи се на:

- класа на воздухопловот без екипаж;

- маса на воздухопловот без екипаж (со опис на референтната конфигурација) и максимална маса на полетување (МТОМ);

- општи карактеристики на дозволен корисен товар во однос на димензиите на масата, интерфејсите со воздухопловот без екипаж и другите можни ограничувања;

- опрема и софтвер за контрола на воздухопловот без екипаж од далечина;

- и опис на однесувањето на воздухопловот без екипаж во случај на губење на врската со податоци;

(б) јасни оперативни упатства;

(в) упатства за одржување;

(г) постапки во случајпроблеми;

(д) оперативни ограничувања (вклучително, но не ограничувајќи се на метеоролошките услови и дневните/ноќните операции); и

(е) соодветен опис на сите ризици поврзани со оперирањето на системот на воздухопловот без екипаж;

(5) вклучуваат информативно известување објавено од ЕАСА со применливи ограничувања и обврски согласно законодавството на ЕУ;

ДЕЛ 6

Барања за додаток за директна далечинска идентификација

Додатокот за директна далечинска идентификација е во согласност со следново:

(1) дозволува поставување на регистарскиот број на операторот на системот за воздухоплов без екипаж во согласност со член 14 од Регулативата за спроведување (ЕУ) 2019/947 и исклучиво следејќи го процесот предвиден со системот за регистрација;

(2) има физички сериски број во согласност со стандардот ANS/СТА-2063 сериски броеви на мали системи на воздухоплов без екипаж, поставени на додатокот и на неговото пакување или на неговиот прирачник на читлив начин;

(3) обезбедува, во реално време, за време на целото времетраење на летот, директен периодичен пренос од воздухопловот без екипаж со употреба на отворен и документиран протокол за пренос, од следниве податоци, на начин што тие можат да бидат примени директно од постојните мобилни уреди во радиодифузниот опсег:

- i регистарскиот број на операторот на системот за воздухоплов без екипаж;
- ii единствен физички сериски број на додаток во согласност со стандардот ANSI/CTA-2063;
- iii географската положба на воздухопловот без екипаж и неговата висина над површината или точката на полетување;
- iv курсот на маршрутата измерен во насока на движење на стрелките на часовникот од вистинскиот север и брзината на копно на воздухопловот без екипаж; и
- v географската положба на далечинскиот пилот или, доколку не е достапна, точката на полетување;

(4) осигурува дека корисникот не може да ги измени податоците споменати во став (3) точки ii, iii, iv и v;

(5) е пласиран на пазарот со упатство за корисник, обезбедувајќи упатување на протоколот за пренос што се користи за директна емисија на далечинска идентификација и упатство за:

- (a) инсталирање на модулот на воздухопловот без екипаж;
- (б) подигање на регистарскиот број на операторот на системот за воздухоплов без екипаж.

ДЕЛ 7

Проценка на сообразност Модул А - Внатрешна контрола на производството

1. Внатрешна контрола на производството е постапка за проценка на сообразност со која производителот ги исполнува обврските утврдени во точките 2, 3 и 4 од овој дел и гарантира и изјавува на нивна единствена одговорност дека засегнатите производи ги исполнуваат барањата утврдени во деловите 1, 5 или 6 што важат за нив.

2. Техничка документација

Производителот ја развива техничката документација во согласност со Член 17 од оваа регулатива.

3. Производство

Производителот ги презема сите неопходни мерки, за да процесот на производство и неговото следење обезбедуваат усогласеност на произведениот производ со техничката документација од точка 2 на овој дел и со барањата утврдени во деловите 1, 5 или 6 што важат за нив.

4. СЕ ознака и декларација за сообразност на ЕУ

(1) Во согласност со Членовите 15 и 16 од оваа регулатива, производителот ја става ознаката СЕ и, кога е применливо, ознаката за идентификација на класата на воздухоплов без екипаж на секој поединечен производ што ги задоволува применливите барања утврдени во деловите 1, 5 или 6 кои важат за нив.

(2) Производителот подготвува писмена декларација за сообразност на ЕУ за секој модел на производ и ја чува заедно со техничката документација на располагање на националните власти за период од 10 години откако производот е пласиран на пазарот. Декларацијата за сообразност на ЕУ јасно го идентификува производот за кој е составен.

Копија од декларацијата за сообразност на ЕУ им се става на располагање на релевантните органи по барање.

5. Овластен претставник

Обврските на производителите утврдени во точка 4 може да ги исполни овластен претставник, во нивно име и под нивна одговорност, под услов тие да бидат наведени во мандатот.

ДЕЛ 8

Проценка на сообразност Модули Б и Ц - Испитување на тип на ЕУ и сообразност со тип врз основа на внатрешна контрола на производството според Анекс II на Одлука бр. 768/2008/ЕЗ

Кога се упатува на овој дел, постапката за проценка на сообразност треба да ги следи модулите Б (испитување на тип на ЕУ) и Ц (сообразност со тип заснована врз внатрешна контрола на производството) од овој дел.

Модул Б

Испитување на тип на ЕУ

1. Испитувањето на тип на ЕУ е дел од постапката за проценка на сообразност во која нотифицирано тело го испитува техничкиот дизајн на производот и верификува и потврдува дека техничкиот дизајн на производот ги исполнува применливите барања утврдени во деловите 1 до 6.
2. Испитувањето од тип на ЕУ се врши со проценка на соодветноста на техничкиот дизајн на производот преку испитување на техничката документација и придружните докази наведени во точка 3, плус со испитување на примероци, претставник на предвиденото производство, на еден или повеќе критични делови на производот (комбинација на тип на производство и тип на дизајн).
3. Производителот поднесува барање за испитување на тип на ЕУ до едно нотифицирано тело по избор.

Апликацијата вклучува:

- (1) името и адресата на производителот и, доколку пријавата е поднесена од овластен претставник, исто така, неговото име и адреса;
- (2) писмена изјава дека истата апликација не е поднесена до кое било друго нотифицирано тело;
- (3) техничката документација. Техничката документација овозможува да се процени сообразноста на производот со применливите барања на оваа регулатива и вклучува соодветна анализа и проценка на ризикот (ризиците). Техничката документација ги содржи, каде што е применливо, елементите утврдени во Член 17 од оваа регулатива;

(4) репрезентативните примероци на предвиденото производство. Нотифицираното тело може да побара дополнителни примероци доколку е потребно за спроведување на програмата за тестирање;

(5) придружни докази за соодветноста на решението за технички дизајн. Овој придружен доказ ги споменува сите документи што биле користени, особено кога релевантните хармонизирани стандарди и/или технички спецификации не биле применети или не биле применети во целост; Придружните докази вклучуваат, каде што е потребно, резултатите од тестовите извршени во согласност со другите релевантни технички спецификации од соодветната лабораторија на производителот или од друга лабораторија за тестирање во негово име и под негова одговорност.

4. Нотифицираното тело треба:

За производот:

(1) да ја испита техничката документација и придружните докази за да ја процени соодветноста на техничкиот дизајн на производот.

За примерокот (примероците):

(2) да провери дали примерокот (примероците) се произведени во сообразност со техничката документација и да ги идентификува елементите дизајнирани во согласност со важечките одредби на релевантните хармонизирани стандарди и/или технички спецификации, како и елементите што се дизајнирани без примена на релевантните одредби на тие стандарди;

(3) да изврши соодветни испитувања и тестови, или да обезбеди тие да бидат извршени, за да провери, доколку производителот избрал да ги примени решенијата во соодветните хармонизирани стандарди и/или технички спецификации, дали тие се применети правилно;

(4) да изврши соодветни испитувања и тестови, или да обезбеди тие да бидат извршени, за да провери, доколку решенијата во соодветните хармонизирани стандарди и/или техничките спецификации не се применети, дали решенијата донесени од производителот ги исполнуваат соодветните основни барања на законодавниот инструмент;

(5) да се договори со производителот за локација каде што ќе се извршат прегледите и тестовите.

5. Нотифицираното тело составува извештај за евалуација во кој се евидентираат преземените активности во согласност со точка 4 и нивните резултати. Без да се нарушат неговите обврски наведени во точка 8, нотифицираното тело ја објавува содржината на овој извештај, целосно или делумно, само со согласност на производителот.

6. Кога типот ги исполнува барањата на оваа регулатива, нотифицираното тело му издава на производителот сертификат за испитување на тип на ЕУ. Овој сертификат ги содржи името и адресата на производителот, заклучоците од испитувањето, релевантните аспекти на барањата опфатени со испитувањето, условите (доколку ги има) за неговата валидност и податоците потребни за идентификација на одобриениот тип. Сертификатот може да има еден или повеќе анекси приложени кон него.

Сертификатот на ЕУ и неговите анекси ги содржат сите релевантни информации за да се овозможи проценка на сообразноста на произведените производи со испитаниот тип и да се овозможи контрола во текот на употребата.

Доколку типот не ги задоволува применливите барања на оваа регулатива, нотифицираното тело ќе одбие да издаде сертификат за испитување на тип на ЕУ и ќе го извести барателот соодветно, наведувајќи детални причини за неговото одбивање.

7. Нотифицираното тело е должно да биде во тек со какви било промени во општоприфатените достигнувања кои укажуваат на тоа дека одобриениот тип може повеќе да не е во согласност со применливите барања на оваа регулатива и утврдува дали таквите промени бараат понатамошно испитување. Доколку е така, нотифицираното тело го известува производителот соодветно.

Производителот го известува нотифицираното тело што ја поседува техничката документација во врска со сертификатот за испитување на тип на ЕУ за сите измени во одобриениот тип што може да влијае на сообразноста на производот со основните барања на оваа регулатива или условите за валидност на сертификатот. За такви измени е потребно дополнително одобрување и приложено кон оригиналниот сертификат за испитување од типот на ЕУ.

8. Секое нотифицирано тело го известува својот орган за нотифицирање во врска со сертификатите за испитување на тип на ЕУ и/или сите негови додатоци што ги издал или повлекол и, периодично или по барање, ќе му го стави на располагање на својот орган за нотифицирање списокот со сертификати и/или какви било негови додатоци одбиени, суспендирани или на друг начин ограничени.

Секое нотифицирано тело ги известува другите нотифицирани тела во врска со сертификатите за испитување на тип на ЕУ и/или какви било негови додатоци што ги одбило, повлекло, суспендирало или на друг начин ги ограничило и, по барање, во врска со сертификатите и/или негови додатоци што ги има издадено.

Комисијата, земјите-членки и другите нотифицирани тела можат, на барање, да добијат копија од сертификатите за испитување на тип на ЕУ и/или негови додатоци. На образложено барање, Комисијата и земјите-членки можат да добијат копија од техничката документација и резултатите од испитувањата извршени од нотифицираното тело.

Нотифицираното тело чува копија од сертификатот за испитување на тип на ЕУ, неговите анекси и додатоци, како и техничкото досие, вклучувајќи ја документацијата доставена од производителот 10 години по проценката на производот или до истекот на важноста на сертификатот .

9. Производителот чува копија од сертификатот за испитување на тип на ЕУ, неговите анекси и додатоци заедно со техничката документација на располагање на националните органи 10 години откако производот е пласиран на пазарот.

10. Овластениот претставник на производителот може да ја поднесе апликацијата од точка 3 и да ги исполни обврските утврдени во точките 7 и 9, под услов тие да бидат наведени во мандатот.

Модул Ц

Сообразност на тип врз основа на внатрешна контрола на производството

1. Сообразноста на тип заснована врз внатрешна контрола на производството е дел од постапката за проценка на сообразност со која производителот ги исполнува обврските утврдени во точките 2 и 3 и обезбедува и изјавува дека засегнатите производи се во согласност со типот опишан во сертификатот за испитување на тип на ЕУ и ги задоволуваат применливите барања на оваа регулатива.

2. Производство

Производителот ги презема сите неопходни мерки за да процесот на производство и неговиот надзор обезбедуваат сообразност на произведениот производ со одобриениот тип опишан во сертификатот за испитување на тип на ЕУ и со применливите барања утврдени во деловите 1 до 6.

3. СЕ-ознака и декларација за сообразност на ЕУ

(1) Производителот ја става ознаката СЕ и, кога е соодветно, ознаката за идентификација на класата на воздухоплов без екипаж во согласност со Членовите 15 и 16 од оваа регулатива на секој производ што е во согласност со типот опишан во сертификатот за испитување на тип на ЕУ и ги задоволува применливите барања утврдени во деловите 1 до 6.

(2) Производителот составува писмена декларација за сообразност на ЕУ за секој вид на производ и ја чува на располагање на националните органи 10 години откако производот е пласиран на пазарот. Декларацијата за сообразност на ЕУ јасно го идентификува типот на производот за кој е составен.

Копија од декларацијата за сообразност на ЕУ им се става на располагање на релевантните органи по барање.

4. Овластен претставник

Обврските на производителот утврдени во точка 3 може да ги исполни нивниот овластен претставник, во нивно име и под нивна одговорност, под услов тоа да е наведено во мандатот.

ДЕЛ 9

Процена на сообразност Модул X - Сообразност заснована на целосна гаранција за квалитет според Анекс II на Одлука бр. 768/2008/ЕЗ

1. Сообразноста заснована на целосна гаранција на квалитетот е постапка за проценка на сообразност со која производителот ги исполнува обврските утврдени во точките 2 и 5 и обезбедува и изјавува на негова единствена одговорност дека предметниот производ ги исполнува применливите барања утврдени во деловите 1 до 6.

2. Производство

Производителот работи со одобрен систем за квалитет за дизајнирање, производство, конечна проверка и тестирање на предметниот производ како што е наведено во точка 3 и е предмет на надзор, како што е наведено во точка 4.

3. Систем за квалитет

(1) Производителот поднесува апликација за проценка на неговиот систем за квалитет до нотифицираното тело по негов избор, за предметниот производ.

Апликацијата вклучува:

- (а) името и адресата на производителот и, доколку апликацијата е поднесена од овластениот претставник, исто така, неговото име и адреса;
- (б) техничката документација за секој вид на производ наменет за производство, што ги содржи елементите наведени во Дел 10 каде што е применливо;
- (в) документацијата во врска со системот за квалитет;
- (г) писмена изјава во која се наведува дека истата апликација не е поднесена до друго нотифицирано тело.

(2) Системот за квалитет обезбедува усогласеност на производот со барањата на оваа регулатива.

Сите елементи, барања и одредби донесени од производителот треба да бидат документирани на систематски и уреден начин во форма на пишани политики, процедури и упатства. Оваа документација за системот за квалитет дозволува конзистентно толкување на програмите за квалитет, плановите, прирачниците и евиденцијата.

Документацијата, особено, треба да содржи соодветен опис на:

- (а) целите за квалитет и организациската структура, одговорностите и овластувањата на управата во однос на дизајнот и квалитетот на производот;
- (б) техничките спецификации на дизајнот, вклучително и стандардите, што ќе се применуваат и, доколку релевантните хармонизирани стандарди нема да се применуваат во целост, средствата што ќе се користат за да се обезбеди исполнување на барањата од оваа регулатива;
- (в) техники за контрола на дизајнот и верификација на дизајнот, процеси и систематски активности што ќе се користат при дизајнирање на производи што се однесуваат на опфатениот тип на производ;
- (г) соодветните техники на производство, контрола на квалитет и осигурување на квалитет, процеси и систематски активности што ќе се користат;
- (д) прегледите и тестовите што ќе бидат извршени пред, за време и по производството и фреквенцијата со која ќе бидат извршени;
- (е) евиденција за квалитет, како што се извештаи за инспекција и податоци за тестови, податоци за калибрација, извештаи во врска со квалификациите или одобренјата на засегнатиот персонал, итн .;

(е) средствата за следење на постигнувањето на потребниот дизајн и квалитет на производот и ефективната работа на системот за квалитет.

(3) Нотифицираното тело го проценува системот за квалитет за да утврди дали ги исполнува барањата наведени во точка 3(2).

Претпоставува сообразност со оние барања во однос на елементите на системот за квалитет што се во согласност со соодветните спецификации на релевантниот хармонизиран стандард.

Покрај искуството во системите за управување со квалитетот, тимот за ревизија треба да има најмалку еден член искусен како проценувач во соодветната област на производот и соодветната технологија на производот и знаење за применливите барања на оваа регулатива. Ревизијата вклучува посета за проценка во просториите на производителот. Ревизорскиот тим ја разгледува техничката документација од точка 3(1)(б) за да се потврди способноста на производителот да ги идентификува применливите барања на оваа регулатива и да ги изврши потребните испитувања со цел да се обезбеди усогласеност на производот со овие барања .

За одлуката се известува производителот или неговиот овластен претставник.

Известувањето ги содржи заклучоците од ревизијата и образложената одлука за проценка.

(4) Производителот се обврзува да ги исполнува обврските што произлегуваат од системот за квалитет како што е одобрен и да го одржува така што тој останува адекватен и ефикасен.

Производителот го известува нотифицираното тело што го одобрило системот за квалитет за каква било планирана промена во системот за квалитет.

(5) Нотифицираното тело ги проценува сите предложени измени и одлучува дали изменетиот систем за квалитет ќе продолжи да ги задоволува барањата наведени во точка 3(2) или дали е потребно повторно да се изврши проценка.

Овластеното тело го известува производителот за својата одлука. Известувањето ги содржи заклучоците од испитувањето и образложената одлука за проценка.

4. Надзор под одговорност на нотифицираното тело

(1) Целта на надзорот е да се осигура дека производителот соодветно ги исполнува обврските што произлегуваат од одобрениот систем за квалитет.

(2) Производителот, за целите на проценката, му дозволува на нотифицираното тело пристап до дизајнот, производството, инспекцијата, тестирањето и местата за складирање и ќе му ги обезбеди сите потребни информации, особено:

(а) документација за системот за квалитет;

(б) евиденција за квалитет како што е предвидено со дизајнерскиот дел на системот за квалитет, како што се резултатите од анализите, пресметките, тестовите итн.;

(в) евиденција за квалитет, предвидена со производствениот дел од системот за квалитет, како што се извештаи за инспекција и податоци за тестови, податоци за калибрација, извештаи за квалификациите на персоналот, итн.

(3) Нотифицираното тело спроведува периодични ревизии за да се осигури дека производителот го одржува и применува системот за квалитет и му доставува на производителот извештај за ревизија.

(4) Покрај тоа, нотифицираното тело може да изврши неочекувани посети на производителот. За време на ваквите посети, нотифицираното тело може, доколку е потребно, да изврши тестови на воздухопловот без екипаж или системот за воздухоплов без екипаж или да ги обезбеди да бидат извршени со цел да се провери правилното функционирање на системот за квалитет. Тој му доставува на производителот извештај за посета и, доколку се извршени тестови, извештај за тест.

5. СЕ ознака и декларација за сообразност на ЕУ

(1) Производителот ја става ознаката СЕ и, кога е релевантно, ознаката за идентификација на класата на системот на воздухоплов без екипаж во согласност со Членовите 15 и 16 од оваа регулатива и, под одговорност на нотифицираното тело од точка 3(1) од овој дел, неговиот идентификационен број на секој поединечен производ што ги задоволува применливите барања на оваа регулатива.

(2) Производителот составува писмена декларација за сообразност на ЕУ за секој тип на производ и ја чува на располагање на националните органи 10 години откако производот е пласиран на пазарот. Декларацијата за сообразност на ЕУ го идентификува типот на производот за кој е составен.

Копија од декларацијата за сообразност на ЕУ им се става на располагање на релевантните органи по барање.

6. Производителот, за период кој завршува 10 години откако производот е пласиран на пазарот, треба да чува на располагање на националните органи:

(1) техничката документација од точка 3(1);

(2) документацијата во врска со системот за квалитет наведен во точка 3(1);

(3) промената од точка 3(5), како што е одобрена;

(4) одлуките и извештаите на нотифицираното тело наведени во точките 3(5), 4(3) и 4(4).

7. Секое нотифицирано тело го известува својот орган за нотифицирање за издадените или повлечените одобренија за системот за квалитет и, периодично или по барање, му го става на располагање на својот орган за нотифицирање списокот со одобренијата за системот за квалитет што ги одбил, суспендирал или на друг начин ги ограничил.

Секое нотифицирано тело ги известува другите нотифицирани тела за одобрувањата на системот за квалитет што ги одбил, суспендирал или повлекол и, по барање, за одобреноста за систем за квалитет што ги издал.

8. Овластен претставник

Обврските на производителот утврдени во точките 3(1), 3(5), 5 и 6 може да ги исполни нивниот овластен претставник, во нивно име и под нивна одговорност, под услов тоа да е наведено во мандатот.

ДЕЛ 10

Содржина на техничката документација

Производителот ја утврдува техничката документација. Документацијата овозможува да се процени сообразноста на производот со применливите барања.

Техничката документација, каде што е применливо, треба да ги содржи најмалку следниве елементи:

1. целосен опис на производот, вклучувајќи:

(а) фотографии или илустрации што ги покажуваат неговите надворешни карактеристики, ознаки и внатрешен распоред;

(б) верзиите на кој било софтвер или фирмвер вклучени во согласност со барањата утврдени со оваа регулатива;

(в) упатство од производителот и упатства за инсталација;

2. идејни дизајни и производни цртежи и шеми на компоненти, под-склопови, струјни кола, и други релевантни слични елементи;

3. описи и објаснувања потребни за разбирање на тие цртежи и шеми и оперирањето на производот;

4. список на хармонизирани стандарди применети во целост или делумно, чии референци се објавени во Службениот весник на Европската унија и, доколку тие хармонизирани стандарди не се применети, описи на решенијата донесени за да се исполнат основните барања утврдени во Член 4, вклучително и список на други применети релевантни технички спецификации. Во случај на делумно применети хармонизирани стандарди, техничката документација ги специфицира деловите што биле применети;

5. копија од декларацијата за сообразност на ЕУ;

6. каде што е применет модулот за проценка на сообразност во Дел 8, копија од сертификатот за испитување на тип на ЕУ и неговите анекси, доставени од вклученото нотифицирано тело;

7. резултати од направени пресметки на дизајнот, извршени испитувања и други релевантни слични елементи;
8. извештаи за тестови;
9. копии од документите што производителот ги доставил до нотифицираното тело доколку се вклучени;
10. придружните докази за соодветноста на решението за техничко дизајнирање. Овој придружен доказ ги споменува сите документи што биле користени, особено кога релевантните хармонизирани стандарди и/или техничките спецификации не биле целосно применети. Придружните докази ги вклучуваат, каде што е потребно, резултатите од тестовите спроведени од соодветната лабораторија на производителот или од друга лабораторија за тестирање во негово име и под негова одговорност;
11. адреси на места за производство и складирање.

ДЕЛ 11

Декларација за сообразност на ЕУ

1. Производот (тип, серија и сериски број).
2. Име и адреса на производителот или неговиот овластен застапник.
3. Оваа изјава за сообразност се издава под единствена одговорност на производителот.
4. Предмет на декларацијата [идентификација на производот што дозволува следливост; може да вклучува слика во боја со доволна резолуција каде што е потребно за идентификација на производите].
5. Предметот на декларацијата опишан погоре е од класа... [вклучете го за системот за воздухоплов без екипаж бројот на класата дефиниран со деловите 1 до 5 од овој анекс].
6. Загарантирано ниво на моќност на звукот за оваа опрема на системот за воздухоплов без екипаж е... dB(A) [само за класи на системи за воздухоплов без екипаж без фиксни крила од 1 до 3]
7. Предметот на декларацијата опишан погоре е во сообразност со релевантното законодавство за усогласување на Унијата:
  - [вклучете го упатувањето на оваа регулатива и анексот кои се однесуваат на класата на производот];
  - или друго законодавство за усогласување на Унијата, кога е применливо.
8. Упатувања на релевантни хармонизирани стандарди што се користат или упатувања на други технички спецификации во врска со кои се прогласува сообразност. Упатувањата мора да бидат наведени со нивниот идентификациски број и верзија и, каде што е применливо, датумот на издавање.

9. Каде што е применливо, нотифицираното тело... [име, број]... изврши... [опис на интервенција]... и го издаде сертификатот за испитување на тип на ЕУ.

10. Каде што е применливо, опис на додатоци и компоненти, вклучително и софтвер, што им овозможува на воздухопловите без екипаж или системите за воздухоплов без екипаж да оперираат како што е предвидено и покриено со декларацијата за сообразност на ЕУ.

11. Дополнителни информации:

Потпишано за и во име на:

[место и датум на издавање]:

[име, функција] [потпис]:

ДЕЛ 12

Поедноставена декларација за сообразност на ЕУ

Поедноставената декларација за сообразност на ЕУ, наведена во Член 14(3), се обезбедува како што следува:

- [Име на производител] со ова изјавува дека системот за воздухоплов без екипаж [идентификација на системот за воздухоплов без екипаж: тип или сериски број] е од класа... [вклучете го бројот на класа на производот, како што е дефинирано во деловите 1 до 5 од овој Анекс] и има загарантирано ниво на моќност на звукот... dB (A) [само за класи на системи за воздухоплов без екипаж без фиксни крила од 1 до 3]

- и во согласност со регулативите... [наведете ги сите регулативи со кои е усогласен производот].

- Целосната декларација за сообразност на ЕУ е достапна на следната веб-страница: [адреса на веб-страница]

ДЕЛ 13

Код за тест на бучава

Овој дел ги утврдува методите за мерење на воздушната бучава што ќе се користат за одредување на нивоата на моќност на звук А-пондерирана во класите 1, 2 и 3 на воздухоплови без екипаж.

Ги утврдува основните стандарди за емисија на бучава и деталниот код за тест за мерење на нивото на звучен притисок на мерната површина што го обвива изворот и за пресметување на нивото на моќност на звукот произведено од изворот.

1. ОСНОВЕН СТАНДАРД ЗА ЕМИСИЈА НА БУЧАВА

За определување на А-пондерираната моќност на звукот L_{WA} на воздухоплови без екипаж, ќе се користат основните стандарди за емисија на бучава EN ISO 3744:2010, во согласност со следниве додатоци:

2. УСЛОВИ ЗА ИНСТАЛАЦИЈАТА И ПОСТАВУВАЊЕ

Тест област:

Воздухопловот без екипаж ќе лебди над рефлектирачка (акустично тврда) рамнина.

Воздухопловот без екипаж треба да се наоѓа на доволно растојание од кој било рефлектирачки ѕид или таван или кој било рефлектирачки објект, така што барањата дадени во Анекс А на EN ISO 3744:2010 се задоволени на површината за мерење.

Поставување на изворот на бучава:

Воздухопловот без екипаж лебди 0,5 метри над рефлектирачката рамнина. Конфигурацијата на воздухопловот без екипаж (елиси, додатоци, подесување) ќе биде конфигурацијата на воздухопловот без екипаж како што е пласирана на пазарот.

Површина за мерење на звук и поставување на микрофони:

Воздухопловот без екипаж ќе биде целосно затворен во хемисферна мерна површина како што е предвидено со § 7.2.3 од EN ISO 3744:2010.

Бројот и положбата на микрофоните се дефинирани со Анекс F на EN ISO 3744:2010.

Мерната површина за појдовна ја има точката О што лежи во земјината рамнина директно под воздухопловот без екипаж.

3. РАБОТНИ УСЛОВИ ЗА ВРЕМЕ НА ТЕСТ

Тестовите за бучава се изведуваат така што воздухопловот без екипаж се лета во стабилна положба, странично и вертикално, 0,5 m над појдовната точка на мерната хемисфера (точка О) под МТОМ, и со целосно наполнета батерија на воздухопловот без екипаж.

Ако воздухопловот без екипаж се пласира на пазарот со додатоци што може да му се додадат, тој ќе се тестира со и без овие додатоци во сите можни конфигурации на воздухоплов без екипаж.

4. ПРЕСМЕТУВАЊЕ НА ВРЕМЕНСКИ-ПРОСЕЧНО НИВО НА ЗВУЧЕН ПРИТИСОК НА ПОВРШИНАТА

А-пондерираното временски-просечно ниво на звучен притисок на површината се одредува најмалку три пати за секоја конфигурација на воздухоплов без екипаж. Ако најмалку две од утврдените вредности не се разликуваат повеќе од 1 dB, нема да бидат потребни понатамошни мерења; во спротивно, мерењата ќе продолжат се додека не се добијат две вредности што не се разликуваат повеќе од 1 dB. Временски-просечното ниво на звучен притисок на површината што треба да се користи за пресметување на нивото на звучна моќност на конфигурацијата на воздухопловот без екипаж е аритметичката средина на двете највисоки вредности кои не се разликуваат повеќе од 1 dB.

5. ИНФОРМАЦИИ КОИ ТРЕБА ДА СЕ ПРИЈАВАТ

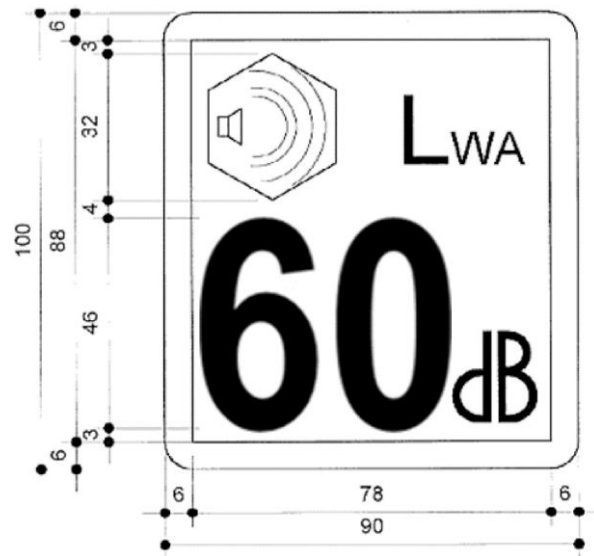
Извештајот ги содржи техничките податоци потребни за идентификување на изворот под тест, како и кодот за тест за бучава и акустичните податоци.

A-пондерената вредност на нивото на моќност на звукот што треба да се пријави е најголемата вредност на различните тестирани конфигурации на воздухопловот без екипаж заокружени до најблискиот цел број (помалку од 0,5 го користат помалиот број; поголем или еднаков на 0,5 го користат повисокиот број).

ДЕЛ 14

Ознака на загарантирано ниво на моќност на звукот

Ознаката на загарантираната моќност на звукот мора да се состои од единствен број на загарантирана моќност на звукот во dB, знакот L_{WA} и пиктограм со следнава форма:

Ако ознаката е намалена според големината на опремата, пропорциите дадени во горенаведениот цртеж мора да се почитуваат. Сепак, вертикалната димензија на ознаката, доколку е можно, не треба да биде помала од 20 mm.

ДЕЛ 15

Максимално ниво на моќност на звукот по класа на воздухоплов без екипаж (вклучувајќи преодни периоди)

класа на воздухоплов без екипаж	МТОМ m во грам	Максимално ниво на моќност на звукот L_{WA} во dB		
		од влегување во сила	од 2 години по влегувањето во сила	од 4 години по влегувањето во сила
C1	$250 \leq m < 900$	85	83	81
C2	$900 \leq m < 4\,000$	$85 + 18,5 \lg \frac{m}{900}$	$83 + 18,5 \lg \frac{m}{900}$	$81 + 18,5 \lg \frac{m}{900}$

Каде што „lg“ е логаритамот со основа 10.
